

Hind 40 marka

G
MÄM
BER
G

ROMAAN

No

10

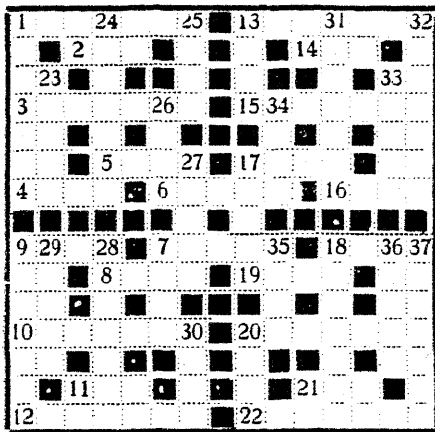
Kindral J. Laidoner.

SP
9591

**KIRJASTUS-OSAÜHISUS „ARENG“
TALLINN, 1927. A. VI. AASTAKÄIK.**

Hindmõistatus nr. 10 (124).

Ristsõnademõistatus.
Kokkuseadnud Arn. Reinhaus.

Sõnade tähendus.

Pahemalt paremale :

1. Aine, millest riiet valmistat.
2. Jook.
3. Loom roomajate liigest.
4. Kõõgiriist.
5. Jõgi Lätimaal.
6. Meesterahwa nimi.
7. Temperatuuri omadus.
8. Suur, ruumikas.
9. Ilmakaar.
10. Müügikoht.
11. Leidub majade läheduses.
12. Kodumaa linn.
13. Tarvilik riist meremeestele.
14. Teritamise abinõu.
15. Laht Eestis.
16. Naisterahwa nimi.
17. Kõrbereisija ulualune.
18. Ehitus.
19. Ilma milleta heinategemisel läbi ei saada.
20. Wald Tartumaal.
21. Terawa otsaga asi.
22. Saar Malai saarestikus.

Ülewalt alla:

1. Kõrgem waimulik.
7. Puu.
9. Tööstuses tarwitataw jõud.
13. Silmakaitse.
17. Põlluwili.
18. Planeet.
20. Kiwiliik.
23. Riik Aasias.
24. On igal suwial.
25. Sünnib põlemisel.
26. Halb omadus inimesel.
27. Mis ei puudu kirikus.
28. Nädalapäew.
29. Suurim Euroopa jõgi.
30. Tasane, ilma konarusteta.
31. Lind.
32. Maanurk Kagu-Eestis.
33. Lähipaistew aine.
34. Põllutööriist.
35. On igal elawal olewusel.
36. Söögiaine.
37. Osa matemaatikast.

Lahendused tulewad saata „Romaani“ talitusele, Tallinn, Müüriwahe tän. 16. märgusõnaga „Hindmõistatuse lahendus“ kuni 1. juulini. Lahendajate nimed avaldatakse „Romaan“ nr. 14 (128).

Õigete lahenduste saatjate wahel loositakse wälja: 1) A. H. Tammsaare — Tõde ja õigus; 2.) Joh. Semper — Pierrot; 3.) Schnitzler — Suremine.

ÕIENDUS: Hindmõistatus Nr. 7. lahendus ilmub „Romaan“ Nr. 11. (125); Nr. 8. lahendus Nr. 12. (126) ja Nr. 9. lahendus Nr. 13. (127.) Nr. 8. lahendusi wõetakse wastu kuni 1. juunini ja Nr. 9. lahendusi kuni 15. juunini.

„Romaani“ talitus.

Hindmõistatuse lahendus nr. 6 (120).

Õigeid seletusi saatsid:

Tallinnast: E. Allmann, A. Allas Ada Altberg, R. Annok, K. Allisson, W. Alango, A. Alterman, Ellen Bachmann, Alex. Brehm, Johannes Bendorf, P. Benjamin, Aleksander Espe, E. Emann, Hilda Flor, Leo Grünthal, V. Grünthal, Arch. Gärtner, Kete Gärtner, A. Gröön, Maimo Grodu, G. Gröön, Wold. Geering, H. Hio, Herodes, Milla Jeromin, Oskar Juurikas, Hugo Jürgens, A. Jürisson. V. Jürisson, M. Jürisson, G. Jürisson, Johannes Johani, Harald Johani, And. Janson, H. Kuuli, Ants Kippar, A. Kulo, H. Krause, N. Krause, Aug. Kaasik, J. Kald, Ewald Kuuskmann, W. Kömmus, S. Kask, Hugo Kuusler, Jaanus Kaik, Elmar Kuusler, A. Lucius, N. Loorberg, Ellen Lepp, Asta Luther, E. Luuk. Joh. Lambok, J. Liebeon, Maria Laak. A. Lindemann, N. Murd, Hed. Martinson, Ilmar Mägi, Endel Mägi, H. Marjapuu, Elmar Mikita, Mary, Marcella Otsep, Agnes Poobul, Ewald Poobul, Maks Poolakes, K. Parol, Artur Pranno, H. Peets, R. Pihkwa,

Algades K. tähega, saame järgmised 11 sõna: kera, rahe, heli lina, nael, Elva, vara, rake, keel, elu, usk.

RAKEELUSKERAHELINAEELVARA

Romaan

Ilmub kaks korda kuus.

SISU • H. Courths-Mahler: Juta. — Arnold Bennett: Tuhande rõõmu linn. — Walter Marijan: „Aristokraadid.“ — P. Grünfeldt: K. Tüرنpu surma puhul. — Laszlo Foda: Söbranna. — Daniel Riche: Sinine waip. — Tom Tim: Whiskyga Ameerikasse. — Ewa Gaede: — Kewade. — H. Wühner: Önnel. — Luise Westkirch; Libahunt. — Tött ja nalja.

Nr. 10 (124)

Mai 1927

VI aastakäik.

Juta.

Saksa kirjniku Courths-Mahler'i romaan.

10

„Kuule mind, Günter. Pean sulle nüüd üt-
lema kõik, mis tädist tean. Olen weendunud,
et sa ka ilma selleta tema juure tuled. Aga
seda ei pea sa tegema, nagu täidetakse mõnda
tülikat kohust, ei, waid selleks peab sind su süda
ajama. Sellepärast tahan sulle ütelda, mida
ma juba ammu tean. Sa pead täna selgusele
jõudma, millist kallimeelset, suurt südant sa
oled haawanud. Kas tead, mispärast tädi Laura
sinu isa prouaks sai?“

„Et saada Hoheneggi omanikuks ja peale
selle weel proua von Hoheneggiks.“

Juta raputas pead.

„Ei, Günter, tema tegi seda sellepärast, et
ta sind kui poega armastas, et ta tahtis Ho-
heneggi sulle hoida, et uskus sellega sinu ema
mõttes talitawat, keda ta piiritumalt on aus-
tanud. Midagi muud ei tahtnud ta enesele kui
õigust sulle kahel käel seda anda, mis saatus
sinult oli võtnud. Midagi ei küsinud ta Hohe-
neggilt, ei midagi nimest. Sinu isa oli talle
ükskõikne, ainult sina olid ta otjuse ajajõud.“

Ja ta jutustas lendawil sõnul Günterile
kõik, mis tädi Laura temale ajajooksul teatanud.
Ta kirjeldas tädi kinnist olekut tema tulekul
ja suurt muudatust, mis temaga sestjaadil oli
sündinud, kui ta oli kuulnud, et Juta Günte-
riga tuttaw oli.

Püha agarusega ja tungiwa soojusega oli
ta rääkinud. Günter hoidis teda oma käte wa-

hel, waatas talle wahetpidamata silma ja oli
ise sügawasti wapuustatud.

Siis ütles ta poolwaljusti:

„Mis ja mulle kõik ütled, näib mulle ole-
wat peaaegu arusaamatu. Sest kuidas on see
ometi võimalik, et see naine minu wastu nii-
palju armastust näitab? Mina pole iial midagi
teinud selle teenimiseks — wastuoksa. Kui
see kõik nii on, kuidas ütled, siis olen ma te-
male waelele kibedat ülekohut teinud. Sest on
mul kahju — väga kahju. Ja sina ei tarwitse
mind tõesti tema pärast enam paluda nii, kui-
das iial paluda oskad, minu Juta.“

Juta surus oma põse tema põsele ja sil-
tas pehmeti ta pead. Siis ütles ta jälle sir-
gudes:

„Nüüd ei tohi ma tädi Laurat kauemini
oodata lasta, Günter. Kas tahad kohe minu
felftis tema juure tulla?“

„Ma saadan sind igatahes, sest nüüd lah-
kun ma sinust ainult sel puhul, kui tingimata
pean. Aga oma patukahetsemisteele Canosfasse
pean ma ju ometi pühapäewa riietesse riietuma?“

Juta naeris kelmikalt.

„Ah, kuningas Heinrich pidid isegi paljajalu
Canosfasse minema.“

Günter kaelustas teda naeratades.

Siis läksid nad käsikäes lossi poole.

24.

Esimest korda kaua aja tagat tundis proua v. Hohenegg jälle oma wälimuse wastu enam humi. Juta seltsis otsis ta kataloogist wälja mõistliku, kena ratsutamiskõlbonna ja tellis enesele ka mõned lihtsad aga ilusad kleidid.

Silmapiilgul kandis proua Laura üht musta kleiti, mis tüdruk temale õmmelnud ja mida ta kodus alati kandis. Juta oli temale walmistanud uue ilusa pitsitamise.

Nii nägi ta küll õige lihtne wälja, aga ka wäga auwääriline.

Niipea kui ta tulekahjurisude koristamisel olewatele inimestele mõned käsud annud, läks ta kitsast trepi mööda alla, sealt, kust Günther ta alla kannud. Tee oli nii ülewalt kui alt lahti. Pühalikute tundega käis ta selle tee ära.

Pikkamisi läks ta oma töötuppa. Seal tahtis ta Güntheri wastu wõtta, kui see tuli.

Uga kas ta tuli?

See küsimus põles kui tuli ta hingel ja pani ta käd wärisevama. Ta katsus töötada, sest tal oli mitu kirja kirjutada. Uga see ei edeneb. Jäta jälle kuulatas ta wälja, kas juba ei kuuleks tulijaid.

Ja kaua, liig kaua oma kärsituses pidi ta ootama, enne kui oma ukse taga kuulis kergeid samme, mida ta tundis.

Juta ilmus.

Proua Laura tõusis kahwatades ja läks talle wastu.

„Sa tuleb ükspäini? Tema ei tule?“ hüüdis ta hääletult.

Juta wõttis ta ümbert kinni ja surus oma põse tema põsele.

„Ta on juba siin, tädi Laura. Johann peab teda omas rõõmus, et ta junkur jälle Hoheneggis wiibib, kinni. Nuttasin seda sulle teatama. Ta tuleb lohe — mina jätan su tea maga üksi. Tule, istu siia tugitoolile — is wärised ju. Nii, ja nüüd ole rahulik, armajädikene. Kas näed ka kena wälja? Nii — ta nukene piisut kõrgemale, nii on ilus. Ah, tädi, armas tädi, kui hea meel mul on! Nüüd toon ma ta siia; minu käefõrwal peab ta siia ilmuma, siis on minu ülesanne täidetud.“

Ta suudles rahutuslega maadlewat prouat ja läks wälja.

Wäljas tuli talle Günther Johanni seltsis wastu.

„Minge tagasi, Johann; mina olen herra v. Hoheneggi tulekut juba teatanud,“ ütles Juta lahkesti.

Wana teener lahkus. Ta nägu säras rõõmusest.

Juta käsi wõttis Güntheri käest kinni.

„Armsam, ole tema wastu hea,“ palus ta, temale särafilmiil otja waadates.

Güntheri nägu oli tõsine.

„Kas tuleb ühes minuga?“ küsis ta tasafesi.

Juta raputas pead.

„Ei, parem on, kui see kokkusaamine sünnib nelja silma all. Mina lähen õe juure ja teatan temale, mis bufikuristikus sündis. Ufui, tema aimab juba ammu, kuidas minuga loob on. Siis tulen ma tagasi ja ootan sind ees-toas. Ära unusta tädi Laurale teatama, et oleme kihlatud — see rõõmustab teda!“

Ta suudles teda weel kord südamlikult. Siis awas ta ukse ja lätkas Güntheri tuppa.

Nüüd seisis Günther proua Laura ees.

Proua Laura tõusis ja toetus raskesti toolitoele. Kõik ta hing asus ta filmis. Ja see ilme wapustas Güntherit.

Sõnatumalt silmitsesid nad üksteist piisut aega. Ja Günther küsis eneselt häbistatult, kas selles lihtsas naisel wähematki uhkust leidub.

Muidugi ei wastanud ta wälimus ülla proua wälimusele. Ka ilus ei olnud ta. Uga ta filmad — neis niiskeltfärawais filmis reituse armastustihkawa emasüdamel kogu nägaw igatjus. Nii palju ehtsat, emaliku headust seisis ta pilgus, et see teda tema juure ajas. Kuttu astus ta tema juure. Ja proua Laura sirutas oma wärisewa käe talle wastu.

„Günther, ah, Günther — ma tänan Teid, et tulite,“ ütles ta kakketes.

Günther wõttis ta käe ja tõstis selle oma suule, ise sügawasti kummardades. Ja imestas, kui ilus ja jale see käsi oli. Ei olnud sugugi raske seda suudelda.

„Te näete mind häbistatuna,“ kogeles ta.

„Ma tahtsin Teid tänada, Günther, et minu oma elu hädaohtu andes olete päästnud.“

„Palun, ärge häbistage mind weel enam. See oli ju enesestmõistetaw ja palju wähem hädaohtlik kui arwate.“

„Nii enesestmõistetaw — jah — Günther Hoheneggile — ja ometi nii — suuremeelne! Teie panite oma elu kaalule naiste eest, kes Teile pidi olema — põlguswääriline.“

„Palun weel kord, ärge häbistage mind enam. Põlguswääriline — ei tea tõesti, kas Te seda mulle iial olete olnud. Küll aga pööras minu taltfutamata meelepaha Teie wastu. See polnud minu ilus. Uga kui inimene on noor ja mõtlematu, siis ei anna ta enesele oma tunnete üle aru. Olin Teie wastu wäga ülekohutune. Teie preili sugulaue teatas mulle, kuidas Teie mind olete armastanud, ehkki ma Teie wastu ainult paha olin.“

Proua Laura raputas pead.

„Olen teist väga hästi aru saanud ja ei ole Teie peale iial wiha kannud. Minult kurb olin ma, et ma Teid ei saanud Hoheneggis hoida. Tahaksin Teie lahkumist oma abiellumise läbi ära hoida, kuid ajasin Teid ise sellega jätt ära.“

„Sellega ei teadnud Teie suuremeelsusest, kuna ma olin jõe poiskene. Mul on waid üks wabandus: armastus oma ema vastu. See tegi mu kõige muu vastu pimedaks. Ja nüüd palun ma Teid südamest: katsuge unustada, mis meie selja taga seisab. Olen nii rõõmus, et wõisin eile oma süükon- tot Teie vastu wähendada, weel enne kui teadsin, kui häbiostatult ma täna siin Teie ees seisin.“

„Ei, ei, mitte häbiostatuma ei pea Teie enast tundma, seks pole Teil põhjust. Aga ma olen nii õnnelik — nii õnnelik, et tulite — ja minuga nõnda räägite.“

Ta wärises oma tumete küllastuses.

„Palun istuge — Teie olete nii erutatud ja ka wiimasest õnnetusest alles wäsinud,“ ütles Günter paludes.

Kui proua Laura jälle toolile wajus, seft et ta ärewuses enam ei jaksanud seista, pani Günter talle padja selja taha ja lükkas ka ta jalapadja dieti.

Nähes, et Günter tema eest nii hoolitses, muutus wanase meeleolu äkki härdaks.

Ta hakkas nutma. Ja need pisarad rääkisid nii selget keelt, et Günterigi meel liigutatud oli.

„Mis ma ometi teen, et ta ei nutaks!“ mõtles ta.

Ta tõmbas ühe tooli lähedale, wõttis ta kõrwal istet ja wõttis proua Laura käest kinni.

„Nüüd mitte enam nutta, muidu on mul, nagu oleksin mõni barbaar. Teie ei tohi enast nüüd enam ärritada, muidu saan Juta käest tapelda. Kui rahulik olete, siis jutustan Teile midagi õige ilusat ja armast.“

Laura kuwatas kohe pisarad ja sundis enese rahulikuks.

„Nii — Jumalale tänu!“ hüüdis Günter südamliselt. „Nüüd wõin olla jälle rõõmus. Tänapäew on mulle eht rõõmu- ja õnnepäew, nii et tahaksin kõiki inimesi näha rõõmsatena. Tahan Teile waid ütelda, et mind see enam ei rahulda, et oleme wõdrasema ja wõdraspoeg — mina tahan enast Teiega weel kindlamini siduda. Teie peate saama mulle weel tädiks ka. Juta ja mina fihlasime endid emist — ja emist — ja ma palun Teie õnnistust ja luba selleks ühenduseks!“

„Nüüd kuwastid proua Laura pisarad äkki. Rõõmukiir walgatas ta silmist.“

„Ah, milline õnnepäew! Günter, armas Günter — Teie ja Juta! Ja jah, teie sobite kokku toredas kooskõlas. Õnnistan päewa, mil ma ta siia kutsusin. Temaga tuli siia ka õnn!“

Günter hakkas kergemini hingama.

„Jah, selline ilus neiu wõib imet teha. Sellega, et Juta siia kutsujate, põhjendajate ka minu õnne. Mina ei oleks temaga muidu enam iial kokku saanud. Jõledas armastuse põgenesin ma tema eest, armates teda seotuks, kuna ma teda ta — weenuga olin näinud südamlis- kus kaelustuses. Selle kõik jutustame Teile teinekord pikemalt. Nüüd aga teeme meie kahe- kesi kõige pealt rahu. Kas wõtate mind weel nüüd oma pojaks, armas, armas ema? Teeninud ma seda ei ole, aga ma tahan seda nüüd weel ära teenida.“

Proua Laura pani käed kokku.

„Armas Jumal — armas Jumal — ma tänan sind! Ah, Günter — armas Günter — eks ole, ja tuleb nüüd koju? Kogu Hohenegg on sulle lahti — siin on kõik sinu oma!“

„Seda ei wõi ma vastu wõtta, armas ema, mul on nii häbi!“

Proua Laura silitas pehmesti ta pead.

„Ei, ei, uhke peab olema su siiatulek. Sinu isa suri rahus; ta teadis, et kord sina siin Hoheneggis peremees oled. Ah Günter, ta on sind väga armastanud, kõige peale maatamata. Tema ja mina saime tema pika haiguse ajal headeks sõpradeks. Sinu ema pole ta iial unustanud. Sinu ja tema pilti ei pannud ta oma kirjutuslaualt iial ära. Oma wiimastel aastatel kahetse ta paljugi, mis oli warem teinud, ja temale oli see kergituseks, kui ta kõik wõis pihstida. Armastuses sinu vastu leidjine üks- teist kui ustawad sõbrad. Sellest wõin sulle hiljem palju jutustada. Sa tuleb warsti jäädawalt Hoheneggi — jah? Siis wõid sa siin rahulikult oma kirjatööde teha. Kui mul weel jõudu on, kannan ma mõisa eest hoolt. Sina õpid seda oma puhkusetundidel pikkamööda tundma, ja hiljem, kui mul enam jõudu ei jätju, on walitseja juba nii kaugel, et teda wõib usaldada. Tema peab warsti naise wõtma, siis saab taft mõistlik ja korralik mees. Praegu on ta pigut kohmetu, seft et ta on armunud. Ja siis jääb sulle su kirjatööde tarwis alati aega üle. Sina tõused siis suureks kirjanikuks. Mina tean ja tunnen seda, seft ma olen kõik lugenud, mis sa oled kirjutanud, ja selle juures palju õppinud. Mina saan olema uhke — uhke nagu ema oma poja peale. Ja kui sinu hea, kallid, wõrratu ema mind wõib näha, siis annab ta mulle heameelega ruumi oma südamenurgakeses — mu armastuse pärast.“

Liigutatult suudles Günter jälle ta käsi.

„Kuidas võin ma ometi niipalju armastust ja headust vastu võtta ilma häbenemata,“ ütles ta tasakeeli.

Proua Laura naeratas rõõmsasti.

„Sa ei tarvitse sugugi häbeneda. Tean pärfete, kuidas ja minu käest midagi ei tarvitse võtta. Määrän Juta Hoheneggi pärijanaks. Tema käest võtab ja Hoheneggi parema meelega vastu kui minu käest.“

Günter imestas ta õrnu tundeid. Tõesti, proua Laura oli hea ja suuremeelne.

„See nii, kuidas ise tahad, mina lepin kõigea. Sinu ees pole mul enam uhkust. Sündigu sinu tahtmine. Ja nüüd toon ma sulle oma pruudi. Sina pead meid õnnistama, sest et meil ema enam ei ole.“

Ta tõusis ja avas kõrvaltoa ukse.

„Juta!“

Ja juba lendaski neiu ta väljasirutatud käte wahetele. Nad astusid käsikes wana daami ette. Selle nägu tõmbles suures meeleliigutuses. Juta võttis ta ümber kinni.

„Kas on nüüd kõik jälle hea, armas tädi?“

Wana daam silitas ta pead.

„Kõik, mu armas, hea, laps — ja sulle wõlguen ma tänu, et kõik nii ilusasti on lõpunud. Jumal õnnistagu teid, mu lapsed! Usugu mis õnn ühes teiega siia Hoheneggi elama!“

25.

Mõni tund hiljem istus proua Laura Juta, Leena ja Günteri seltsis ilusas suures söögitoas pidulikult kaetud laua ääres. Pühitseti noorpaari kihluseid ja Günteri kojutulekut.

Johann serweeris pühalikult peenusega kuulsil Hoheneggi hõbenõudel. Ta nägu säras rõõmuis ja õnnest.

Kui noorpaar pärast magusat toitu hetkeks oma wahetele jäi, tõmbas proua Laura Leena oma kõrvale.

„Armas laps, tahan täna näha oma ümber õnnelikke nägusid. Kuule mind. Oma testamendis olin ma, et Teie, õed, oma wenna maha ei jääks, teile kummalegi määranud nelikümmeentuhat marka. Nüüd on Jutal, kui ta saab Günteri naiseks, niisugune seisuford, et ta sellest summaist sinu kasuks wõib loobuda. Nii siis pead sina kõik need kaheljakümmeentuhat marka omale saama. Juta on mulle pihtinud, et ta sind ainult suure murega näeb minewat Jda-Masrikasse. Sina oled mulle üteli-

nud, et su mees ainult vastu tahtmuis ohwitseriametist on lahkunud. Nüüd arwan mina, kui ma need kaheljakümmeentuhat marka teile kohe tarwitada annan, siis wõib su mees kohe jälle oma wanasse rügementi teenistusse astuda. Teie ei tarwitse mitte enam minu surma oodata. Mis ja selle kohta arwad, wäike proua?“

„Ah, mis armas. Leena sellest? Ta langes wanale daamile nuttes kaela ja oli üliõnnelik, Günter ja Juta said tähepanelikuks: ja kui nad kuulsid, mis Leenat nii rõõmsasti erutas, kaisutas Juta oma õde hõistates.“

„Nüüd alles on minu õnn ilma warjuta!“ Praegu tõi Stiine Walli tupp.“

Leena jooksis talle vastu.

„Armas, tule, ama tädi Laurale suud. Tema on nii hea, nii hea!“

Naeratades ajas laps käed laiali.

„Hea tädi Laura, Walli tahab olla hea laps!“

Kohe pärast söömisest läks Leena õnnelikult oma tupp mehele kirjutama, kui ilusaks nende elu nüüd tädi Laura headuse läbi pidi saama.

* * *

Järgneval jõulupühäl sai Juta Falkner Günter Hoheneggi õnnelikult naiseks.

Kuna noorpaar Nivierasse pulmareisile läks, jäi proua Leena oma mehega, kes augustikuust saadik jälle kodumaal wiibis, ja Walliga tädi Laura seltsis Hoheneggi. Lähemal kewadel, kui noorpaar Hoheneggi tagasi tuli, tahtis Georg Haller jälle oma wana rügementi astuda. Tõsi, tubli ohwitser wõeti kohe jälle oma seltsimeeste hulka vastu.

Pärast Juta ja Günteri tagasitulekut reisisid Hallerid ära, aga nad tulid iga aasta mõneks nädalaks jälle Hoheneggi, enamasti ühes koos onu doktoriga ja tädi Mariaga. Siis walitjes Hoheneggis rõõmus elu ja askelbamine, ja selle keskpunktina austati kõigilt poolt tädi Laurat.

See wana daam oli väga õnnelik, peaaegu sama õnnelik kui noorpaar.

Juta oli oma ülesande hästi täitnud. Günteri ja ta wõbrasema wahel walitjes ideaalne waheford, mida mingisugune wari ei tumestanud.

Ja kui Günterist ajajooksul sai tuntud ja kuulus kirjanik, siis oli küsitaw, kes tema peale uhkem oli — Juta wõi Laura Hohenegg.

(Lõpp.)

Tuhande rõõmu linn.

Inglise kirjaniku Arnold Bennett'i romaan.

Esimene oja: Carpentaria.

1. D h u s.

„Carpentaria!“

Üks rikkalikult riietatud ametnikkudest, kelle ülesandeks oli hoolitseda lõbustuste pargi suu- rima vaatamisväärsuse — õhupalli — eest, so- sistas oma kaaslastele sellenime hoiatavalt kõrwa, nagu tahaks ta neile meele tuletada, et filma- pill nõuab suurimat tähelepanu; ja kõik piilu- sid filmatorkama isiku poole, kes keset publikut lähenes piiratud platstile. Mees oli sale, puna- juukseline, käskiwa näoilmega ja riietatud sini- sesse ülikonda, mis ta punaseid juukseid jeda enam näis rõhutawat. Piiratud platši jiskakäigu kohale oli kinnitatud väike emaililt: „Tuhande rõõmu linn,“ selle all „President Joseph Flam, tegemus- ja muusikadirektor Charles Carpen- taria.“

Balloni õhutusjuhud pärast kella kolme iga poole tunni järgi. Garanteeritud kõrgus tuhat jalga. Istekoht ühes pifffilmaga pool shillingit.“

Silt rippus weidi wiltu, tulija kohendas selle wea ja astus siis piiratud platstile. „Tere,“ ütles ta, „kõik korras?“

„Tere, mr. Carpentaria,“ lausus õhupalli- juht austust jialdawa häälega. „Jah, kõik on korras!“

Kolm ametnikku asusid kaunis filmatorkawalt kõite kallal tööle, kuna keegi kuldprillidega noor- mees neist äkki eemale ja kaugusse waatas, nagu oleks ta seal midagi leidnud, mis kogu ta tä- helepanu oma poole kiskus.

„Kas õufeme õhtu, sir?“ küsis juht.

„Jah,“ wastas Carpentaria, „mr. Flam ja mina tahame koos õhtu tõusta. Meil on weel aega eks ole? Kell on alles pool kolm.“

„Wäga õige, sir!“

Carpentaria silmitses suuret õhupalli, mis kõigi hästi täidetud õhupallide iseloomulikku ootust ja igatsust taewa järgi awaldas, wäri- ses ja edasi-tagasi nõtkudes. Prillidega noor- meest ei pannud ta tähelegi. „Kus on mees lan- gesfirmiga?“ küsis Carpentaria.

Üks mees pidi langesfirmiga alla hüppama ja jiidist eluka esimese ülestõusu esitiseks sünd- musjeks tegema sellega, et ta kas Thames'i jõkke wõi kuhugi mujale kukub. Ta aparaat rippus suure, ümariku gondli all. „Ta on enne kella kolme kohal,“ ütles õhupallijuht.

„Ta oli juba kord siin,“ ütles teine ametnik juure, nagu tahaks ta toonitada, et temalgi on õigus kõneleda wägema isand Carpentariaga

Paar sekundit hiljem saabus ka ülem pre- sident. Mr. Joseph Flam oli samati kui ta partner suure kasmuga mees, kuid palju passem. Tal oli see paisunud wälimus, mida tihti tähele wõib panna õllewedajate juures; isegi ta sõrmed näisid paistetamad. Ta oli wiiekümneaas- tane, kümne aastat wanem kui Carpentaria; arwatawasti polnud ta selle kümne aasta jooksul oma jalgu enam näinud. Ta oli filedaks actud lõuaga, ning ta palgeid ja lõuga ehtisid sinised plekid, nagu mered maakaardil; ta juuste jää- nused maarusid musta ja halli wahel.

„Mis on?“ küsis ta mr. Carpentarialt.

„Tahaksin esimese õhutusjuhi Teiega üksi soo- ritada,“ wastas Carpentaria ja ütles naerata- des juure: „Tahaksin Teile seal ülewal midagi näidata.“

Ta osutas käega taewa poole, ja ta iseära- lik naeratus tunnistas, et ta Flam'i nõusoleku peab enesestmõistetawaks. Flam õhtas raswafelt ja pidi tahes-tahmata nõus olema, sest ta ei armastanud omale alluwate ees waielda. Selle gipärast sai ta täielikult aru selle õhutusjuhi eba- tarbekohasusest, eriti lõbustustepargi awamise päewal, kus iga wähem kui asi paratamata wa- jas järelewalmet ja juhtimist. Ta ronis üle pu- nutud gondli serwa, mille ümbermõõt oli üle kolmekümne jala ja mille keskel asus kaitstud awaus; talle järgnes Carpentaria.

„Sahtil“ ütles Carpentaria rõõmsalt. „Sahtil!“ kordas ta karsitult, kui pall umbes 10. jala kõr- gusel uuesti peatama jäi.

„Jah, sir,“ wastas pallijuht elawalt. Amet- nikkude seas näis walitsewat sõnawahetus.

Oli 1. mai; Londoni kewade oli nähtawasti heas tujus ja ei wastanud, nagu harilikult, aas- taajale. Lume, külma ja idatuule asemel, mis tawalisesti julma irooniaga iseloomustab jeda rõõmukuud, walitses hele, soe päikesepaiste ke- set täielikku tuulewaukust. Walgus jätendas ja siras õhupalli ülemisel kumerusel, mida midugi seesisistujad ei näinud; nad ei näinud muud kui ainult jeda, et kogu ilm nende alt langes. Ohu- pall oli oma wäriemise lõpetanud, ta seis- kindlalt oma paigal nagu Inglise rahapaberid, kuna tuhande rõõmu linn iffa alla- ja allapoole kukkus ja üle 50.000. pealtwaataja näod iffa wähemaks ja wähemaks läksid.

Oleks hunitaw ja tõesti õpetlik, kui tooksime kõik need saladused ja väikesed dramaatilised juhtumused päewawalgele, mil Carpentariale ta asutamise mõte pähe oli tulnud ja ta Joseph Nam'i isikus oli leidnud ta teostamiseks tarviliku miljoni; kuid neil pole meie looga midagi ühist. Peame oma lugejale ainult tutvustama lõbustustepargi sissejääde. Iga Londoni plaani alumisel pahempoolisel serval, mis pole hiljem kui a. 1905. trükitud, leiame Teie ühe peaaegu tähta, ümberpööratud tähe **A** kujulise maaala. Seda ruumi piirab igaüks küljest, peale ta baasi — Themse jõgi. See on poolsaar, mille on moodustanud jõe ebaharilik pöörak; Barnes Common, i kaudu on ta ühenduses Putney kihelkonna mandriga. Ta on pikuti umbes üks Inglise miil pikk, ja kuigi üks sild teda ühendab Hammersmith'iga — oli ta peaaegu elanikkudeta, sest peale üksikute majade Silla tänaval, ühe majadekohara Lonsdale-tänaval ja väikeste põiknultivate Lonsdale-streeti ja silla kõrval asuva referwuaari wahel polnud seal teisi elanikke. Waistolu oli väga suur: põhjapool Themset ülitiheda rahvaarmuga Hammersmith, ja lõunapool jõge umbes 4. iikut wakamaa kohta.

Nam ja Carpentaria ostsid wõi rentisid Nam'i rahaga poolsaare keskmise osa — üle 300. wakamaa — suurepärase, ligi pool miili pika weepalustusega idaküljes. Nad oleksid hea meelega kogu maa Barnes Common'ini ostmud, oleksid end ainult Kanelagh-klubi waimustatud golfimängijad oma maa-alast lahti wõtnud, seda nad aga ei teinud, olgugi, et neile fantaaslikku arwu tuhandaelalist patuti. Mõlemad wiisid aga läbi, et Silla tänaval suleti (sest see jagab poolsaare kahte osja), ja omnisuhtluse juhtimise läbi Lonsdale-street'i; muidugi ei juhtunud see ilma diplomaatiliste kriugasteta, ilma wõitlusteta ajalehewergudel ja inimawalitsuses. Nad lasid kõik majad Silla tänaval lammutada, häwitawad sellega umbes seitskümme armatawasti õnnelikku Inglise majapidamist ja alustasid siis Tuhande röömu linna ehitamist, mis nende soovil pidi tõusma gigantlikumaks lõbustuste-ettewõtteks maailmaloomisest saadik. Ja seda pidi nüüd maailm tunnistama: mõte oli praegu juba teostatud.

Kui õhupall kõrgemale tõusis, awanes filmale kogu Tuhande röömu linn. Põhjast ja lõunast, pea otsejoones — jooksis pea-allee, alates Hammersmith-silla juurest, hiilgaw uuesti rajatud tänav, mis oli astunud wana Bridgeroad'i asemele. Ta oli sada jalga lai. Heledawärwilised elektriwagunid lendasid mõlemas suunas põhja- ja lõunastsele äärel wahel. Seda piirasid mitmekesised hooned, kõik walgerwärwilised — teater,

warietee, kontserthoone, kirjutus, panorama, lugemis-saal, loomanäitus, kunstinäitus, jutuvestjate-maja, tantsupõrandad, restoraanid, kohwikud, baarid ja igasugu kauplused, kus müüdi igasuguseid tarbeteid ja kalleid mälestusi, ilma milleta ükski inglase oma rämpasul ei saa küllalt õnnelik olla. Kahesümne jala laiused jalakäijate teed olid kaetud klaaskatustega; sõiduteed piirasid mõlemast küljest puude ahelad, mis ilusa ilmaga katsusid wõimalikult ruttu haljendama hakata. Jalakäijate- ja sõiduteed olid täis inimesi. Tänavalatel sätendasid kirjult daamide toaletid ja päewawarjud, rändasid elewantide ja teiste eksotiliste loomade karawaanid, mis igasugu suurusest lastele pidid olema ratsaloomadeks; need loomi juhtisid suurepäraselt riidetatud etiooplased ja hindud. Igaüks katsusid lehisid suured, punased lipud, mis kandisid kuldse kirjas järgmist pealkirja: „Tuhande röömu linn. President: Nam. Direktor: Carpentaria.“ Kõigele sellele lisaks oli siin mitmekesiste orkestrite muusikat, päikesepaistet, ilusate arhitektuuride neitjiliku walget — see oli üldiselt pilt, mida pakkus esplanaad, kui Nam ja Carpentaria alla waatasid.

Umbes keskkohtas, lõuna- ja põhjastsele äärel wahel, awardus peatänav ümarikuks platsiks. Siin sülitas purskaew kahesümne torust wett taewa poole. Väike-külge piiras n. n. näitushoone jaskaad; see oli wägew, nelinurkne maja suure kaetud õuega, kus wihmapäemadel kergesti kaheksümme tuhat inimest warju wõisid leida. Näitushoone rõdud olid pühendatud näitusele, kus inimene kõige wõis leida, mis iganes nais- tega ühenduses seisab, kingast alates kumungama troonini — see oli tõesti inewäärne, mis kõik naistega ühenduses ei seisa. Põhjapool näituspaleed asus lõbustuste wäli, kus wõis joita „looping the loop'il“, liumägedel ja „suurel rattal.“ Siin asus ka piiratud maa-ala õhupalli jaoks. Lõunapool paleed asusid spordiwäljad, kus parajasti aset leidis kriketimatsh.

Ja lõpuks, idapool ümarikuks platsist kerkis taewa poole Hommikumaa aegade wägewamõjuline wäraw. Need aiad olid Nam'i ja Carpentaria suurim uhkus. Nad wõtsid oma alla kogu pargi idapoolse külje ja lastusid kuni alla Themjeni. Siin oli üle saja wakamaa aedu, puestikku ja nuruwäljasid. Kõik suurepärase ja waimustaw. Lilled, mis siin õitsesid, ei teinud wäljagi aastaagadest; igaüks nägi film puid ja pöösaid, muruwälju ja lillehõbeid, järwi ja allikaid. Restel asus Carpentaria oma muusika-pawiljon. Jõe äärel palistas 2500. jala pikune terrass. Tema küljest haegnes sild, kus reisisid laewadest maale wõisid astuda.

2. Usutleja.

Õhupallis viibijad võisid seda kõike näha. Nad nägid laemade jildumist; nad nägid lõputut hulka ühesuguseid nukutaolisi inimesi efile kerkiwat Hammersmith-silla juures asuvasi uuesti maa-aluse raudtee jaamaist; nad nägid tihedat, lõputut rida sõidukeid ja jalakäijaid silla juures; nad nägid Barnes'i raudteejaamale lähenevaid Ebela-raudtee ronge; nad nägid võitlusi jisse-pääsu pärast iga värava taga; nad nägid isegi üksikuid salku Barnes'i peatänaval ja Richmond-street'il pargi poole ruttavat. Mitte asjata polnud ilmunud lobustustepargi kuulutused terve nädal aega kõigis Londoni ja paljude provintsi lehtedes, täites igal pool ja igapäev termed leheküljed. Näüd woolas umbes seitsekümne tuhat inimest tunnis parki. Ja iga üks neist maksis shillingi.

Gondli juures võis tähele panna nõrka tõmmet allapoolle. Tuhande jala pikune kõis oli lahti keritud, ja õhupall jäi liikumata seisma.

S siis tõusis pargist kerge müra, midagi festmiist jalgwäetule ragina ja laintemurdmise kõhina wahel kiwisel rannal. „Nad terwitawad meid,“ lausus Joseph Flam, „mis põhjusel?“

„Kas see pole siis suurepärane?“ vastas Carpentaria ärewalt.

„Suurepärane?“ ütles Flam raskelt. „Palaw on. Mida tahtsite mulle siin üleval näidata?“

„Seda!“ hüüdis Carpentaria ja õjutas waimustatud liigutusega alla pargile. „Ja seda,“ lühas ta kirglikult juure ja näitas teise käelii-gutusega kogu suurele Londonile, mis kõigi oma tornide, kirikute ja lossidega seisis kui peopel ja arenes kaugele idapoolle. „See on meie saat,“ ütles ta, „meie sõõk ja jook.“

Ja ta alustas toreadorilaulu „Karmenist;“ täis hõisket tõusid helid taewa amarusse.

„Mr. Carpentaria,“ ütles Joseph Flam ootamatu kibedusega, „on see Teie arwates armas nali? Kirite minu siia üles, et mulle Londonit ja meie ettevõtet näidata — mõlemaid tunnen ma kui oma taskut!“

Rogu Flam'i wiha, mida ta Carpentaria vastu terve aasta oli kaswatanud, nagu tuli, mis laemaruumis laguneb salaja, see wiha awal-dus nüüd terawa keelena Flam'i kõne toonis. Carpentaria oli üllatatud. Wäljutaoliselt, kuigi weel mitte täies selguses, hakkas ta aru saama Flam'i ülespidamisest tema vastu — täiesti ei suutnud ta seda weel mõista. Kuidas võiski ta seda?

„Õhoo,“ ütles ta endamisi, „arwan, wana Johnny ei jalli mind. Kuid mis põhjusel?“ Ja ei wõinud tõepoolest aru saada Flam'i põhjustest. Õsrand olgu armuline, mõtles ta edasi, jäärase ettevõtte juhid pole ühe ja sellejama nõõri

tõmbajad. Siis võib asi kergesti väga piinlikuks kujuneda. Ja selles suhtes oli tal palju suuremal määral õigus, kui ta seda ise weel uskuda teadis.

Ja istus kergelt gondli serwale, lasi jalad rippu, haaras kätte binokli, milliseid rippus rohkesti õhufeste teraskettide küljes gondlijerwa jisepool, hoidis selle filmade ette ja waatas alla Donnikumaa aedadesse. Ja nägi seal wiist midagi, mis teda eriti huvitas, sest binokkel jäi kauaks ta filmade ette.

„Küsin weel kord,“ ütles Flam tugewa rõhuga, „on see Teie arust nali?“ Ja seisis otse Carpentaria kõrwal, ja ta pilk oli kuri.

„Armas sõber,“ pomises Carpentaria ja lasi binokli alla wajuda, „see tuleb sellest, et Teil sugugi kunstniku waimu pole. Teie olete suurepärane pois, Teil on suurepärane mälu arwude jaoks, ja ma tunnen Teie vastu suurimat au-kartust — kuid kunstist ei saa Teie põrmugi aru. Kui Teie sellest jagu saaksite, siis tunneksite Teiegi seda wärinat, mis mind waldab, kui waatan alla meie Loomingule ja Londonile. Siis mõistaksite ka, miks ma Teid üles toonud.“

„Mina olen ärimees — lihtne ärimees, muud midagi,“ lausus Flam. „Ma pole kunagi näidanud, nagu oleksin ma kunstnik, ja ma ei soowigi kunstnik olla. Lubage omale ütelda, et pidin praegu olema reklaambüroos, selle asemel et siin Teiega oma aega surmiks liüa, mr. Carpentaria.“

„Wabandage mind lahkesti, lugupeetud herra, tahame filmapilkselt alla sõita, eks?“

„Ja kuna me praegu sinnamaani oleme jõudnud,“ jatkas Flam — ta wiha näis oru poole weerewale kiwile sarnanewat, — „ja kuna me praegu sinnamaani oleme jõudnud, siis tahaksin ma Teile ütelda, et Teie wastuwaidlus reklaamide vastu restoraani seinal on rumal.“

„Aga, mu armas Flam,“ protesteeris Carpentaria, „inimesed ei loe ju reklaame, kui nad sõõwad. See juhiks nende mõtted ainult mujale. Kui inimestele alati ja ikka jälle jutustatakse, et Oliguot' wahuwein on kõige parem, need inimesed ise aga parajasti Heidsied'i oma joowad, — siis ei meeldi see neile kindlasti. Me peame weidi ka oma peremeeste peale mõttlema, peale selle oleks see kunsti — . . .“

„Lollus,“ sõnas Flam. „Need reklaamid tooksid meile nädalas sada naela jisse.“

„Plus, ja mis see siis meile tähendab?“

„Need oleksid 120.000. naela intressid,“ vastas Flam elawalt, „ja siis weel midagi. Teie poolt oleks kasulikum, kui Teie tihedamini järelewalwet teostaksite ja mitte alataja oma kalli orkestriga proowe ei peak. Sga lollpea võib

orkestrit juhutada. Andke mulle kepp pihku, ja mina teen seda ise . . ."

"Mu kallis orkester!" kogeles Carpentaria ehmatanult.

Seda oli hinge põhjani haamatud. Ja arvesse võttes seda, et Carpentaria orkestrit tunti juba üle kaheteisikümne aasta kõigis mõlema kontinendi pealinnades, siis polnud ime, kui Flam'i ütelus Carpentariat haawas.

"Jah," ütles Flam, "mul on sellest orkestrist isu täis," waadates seejuures Carpentariale oma väikeste seasilmadega otse näkku. "Kui ma Teid praegu siit alla paistaksin, siis kuuluks kogu kontsern mulle, ja ma oleksin waba kõigist Teie rumalateist ideedest."

Ja ta naeris belalt.

"Teil on igatahes arusaamist humoori jaoks, Flam," wastas gondliserwal istum mees lõbusalt ja silitas oma pikka punast wurrupaari; ka tema naeris, kuid astus oma seniselt istekohalt maha.

"Tahaksin Teile selgetks teha . . ." algas Flam uuesti.

Sel filmapilgul ilmus keset gondlit nähtawale kellegi mehe pea, ja Flam katkestas oma jutu. See oli prillidega nooremehe pea — kuldpillidega nooremehe pea.

"Olen Smithers Morning Herald'i juurest," lausus noormees rahuliku lõbususega, "ja kasutan praegust juhust, et Teiega erawiisil kõneleda. Teie inimesed protesteerisid, kui ma langesirni ronisin, aga Teie käskisite neid ohupalli lahti lasta, ja nii lasidki nad palli lahti. Oli kaunis raske, mõbda langesirni ritwa üles ronida — isegi kaunis hädasohlik, — kuid olen sellega siiski hakkama saanud. Ehk kuulsite ka, kuidas rahwas mind terwitas?"

"Nii siis, nad terwitasiid Teid," urisies Flam ja waatas Carpentaria otsa.

Flam polnud jutuwesniise alal ei tea kui geniaalne. Ta wõis ainult rääkida, mida mõtles, ja kui lõbustustepargi juhatusesele waja läks kunstipärast konwersatsiooni, siis jättis ta selle alati Carpentaria hooldeks, olgugi et ta tema peale pahane oli.

"Mida Te siis soowite?" päris Carpentaria.

"Noh," ütles Smithers wiisakalt, "kas ma pole oma usutluse ausasti ära teeninud?"

"Teie teate, et meie kõigi interwjuude suhtes eitawal seisukohal asume."

"Jah, ja seepärast on Herald'ile usutlus eriti tarwilik; seepärast hõljun ma praegu tuhat jalga oma haua kohal."

Carpentaria ja Flam waatasid teineteisele otsa. Kumbki sai aru teise mõttest — oli nimelt wõimalik, et prillidega poiss nende kõnelust pealt oli kuulanud, ja seepärast tuli ettewaat-

likult talitada. "Jätke see minu hooldeks," lausisid Carpentaria filmad Flam'i omadele.

"Mr. Smithers Herald'i juurest," — Carpentaria keel oli õitsew ja killerikas — "terwitame Teid südamlikult, ka Teie julgust ja kohusetruudust oma elukutses, mis teatavasti täis igasuguseid hädasohiti. Aga Teie olete astunud üle piiri."

Wabandage, seda ma ei ole teinud," ütles Smithers. "Piirid on olemas waid maal ja weel, siin aga ei leia Te ei forelli oja ega keelatud jalgteed. Peale selle on mul ajakirjaniku paber kaasas; nii siis, edasi, palun rääkige."

"Räägin juba Teiega."

"Arwan: Wastake mu küsimustele, inimsöö õnne nimel. Olen perekonna isa kahe tädiga, kel pole ainuigi penni, ja Herald ütleb mulle mu koha arwatavasti üles, kui see usutluskaif ei peaks õnnestuma. Mõtelge selle peale."

"Ma ei mõtle parem mitte selle peale," lausus Carpentaria. "Igatahes tahan ma Teile paari mõistliku küsimuse peale wastata, aga ainult ühel tingimusel."

"Ja see oleks?" küsis Smithers.

"Seda ütlen hiljem," wastas Carpentaria ja heitis pilgu Flam'ile.

"Hüwa," ohkas Smithers, "olen kõigea nõus."

"Teie näite wiisakas inimene olemat. Usaldan Teid," tähendas Carpentaria.

Ajakirjanikud on alati wiisakad inimesed," ütles Smithers. "Teie wõite mind usaldada. Müüd ütlege mulle, miks hoiate end usutlejatest kõrwale? Sellest ei saa publik aru. Teie olete ometi ärikontsern?"

"Just seepärast," ütles Carpentaria, "meie ei ole ei lawatähed ega ka mõni õhu peale rajatud ettemõte. Meie seisame kõrgemal usutlustest. Usutlege minu pärast Smith'i ja Poega, wõi Cook'i wõi Loode-raudteeseltsi wõi ka Mrs. Humphry Ward'i. Kui meil publikule midagi on teatada, siis wõtame meie selleks lehekülje, näiteks, Herald'is, maksame selle eest 200. naela ja teatame publikule justament seda, mida ta peab teadma, ja nimelt meie oma sõnadega. Loobume usutlejate kaasabit. See on kogu meie saladus. Mis weel?"

"See näib mulle kaunis selge olemat," oli ka Smithers nõus. "Müüd weel midagi. Miks nimetate oma kontserni „Tuhande rõõmu linnaiks“?"

"Kuna ta iseenesest ongi tuhande rõõmu linn," urisies Flam.

"Muidugi. Aga see on wäga loomiline nimi. Et's? Wähe liialt poeetiline ja karjum."

(Järgneb).

„Aristokraadid.“

Austria kirjanik Walter Marijan.

Lugu sündis suuremas linnas.

Istus weetlew neiu, preili Nelly Kammerer, ühe pandimaja kassawõre taga ja silmitses neid paljuid inimesi, kes nagu mesilased mesipuus sisse ja välja käisid. Noored ja wanad, rikkad ja wae- sed tulid ta kassa ette raha wastu wõtma, mis nad tantsujumala altarile elulusti ohwrina tahtsid ohwerdada. Sest prints Karnawal oli sel puhul ses eluröömsas linnas oma walitsuskeppi keerutamas.

Tähtsam tegelane pandimajas on wannutatud hindaja. Temale oli ilus Nelly silmad heitnud. Sest esiteks oli härra Alfred Hupfer, kui ka mitte just Adonis, siis ometi õige kena inimene ja kõige paremast aastates, ja teiseks oli tal wapustamata positsioon ühes selleks wajatawa rahaga. Aga kummaline! Härra hindaja, kel wäärtasjade suhtes wõrratu asjatundmine oli, ei osanud ilusaid silmi ja teisi elusaid asju ametiwandest hoolimata tarwilikult hinnata; igatahes ei olnud ta seni nende peale weel markagi kulutanud. Ilus Nelly oli talle selle passiwsuse eest magusat kättemaksmist wandunud, paraku ei leidnud ta selleks seni aga parajat juhust. Ja see oli kurb.

Ilus kassapidaja mõtles wististi õige sügawasti oma kättemaksukawatsuse üle järele, sest äkki kargas, nagu tabatud mingisugusest telepaatilisest mõtte- ülekandest, herra hindaja püsti, sam- mus üle laia ruumi otsekohe imestawa noore daami juure ja pani talle kaks punast piletit puldile. Tema hiirhallid silmad pilgutasi selle juures neiu poole õige head töotawana.

„Kas armastate maskipidusid, preili Nelly?“

Kõdistaw lugu! Milline neiu ei ar- masta neid? Aga sellise küsimuse esi- tamine oli taktitu. Nelly ajas oma kä- hara blondpea kuklasse ja wastas:

„Ikka ka mõnikord, aga nad peawad olema ilusad!“

Härra Hupfer naeratas.

„Selles wõite olla kindel, preili. Mi n a tulen ju ka!“

Nüüd naeratas Nelly pisut pilkawalt. „See muidugi on teine asi. Ma saan sest aust lugu pidada mõistma, härra hindaja.“

Hupfer kohmetas. Sest wäikesest okassiilust ei saanud ta õieti aru. Ta kummardas ja lahkus poolpahasena. Tema lähematel kundedel polnud mi- dagi naerda: tema alahindas kõige wäärtuslikumadki asjad weel enam kui muidu ja ajas rahaotsijad meeleheitele.

Teisiti Nelly. Tema hõiskas. Wiimaks ometi maskipidu! Tema ei olnud weel ühelgi seesugusel peol käinud ja kujut- les, millist tähelepanu seal ta ilus keha pidi walgustatud saalis äratama. Pidi? Seks on ju waja wastawat toaletti! Al- les raam annab kalliskiwile õige läike.

Aga kust seda wõtta! Wuuh! Kes mõtleb siis kohe wargusele! Leidub ju asutusi ja inimesi, kes maskiriideid välja laenawad...

Waewalt jaksas Nelly bürootundide lõppu oodata. Siis jooksis ta hoiuruu- midesse, kus ta sõbranna Fini Löwen- stein pantide hoidja oli.

Elaw westlus nende wahel.

„Kaks piletit ütled sa, Nelly, täna- seks?... See on ju liig hilja! Nüüd, kell 6? Kust saame siis kostüümid?“

Nelly nuttis wihas ja pettumuses.

„Mitte sedagi lõbu ei pea ma saama? Istu iga päew hommikust õhtuni puuris ja tööta.. Olen ju alles noor ja tahan elada — elada!“

„Mina ka!“ nokutas sõbranna mõt- likult. „Mis pean ma küll tegema.. aga pea! Kannata pisut!“ hüüdis ta ülean- netuna. „Kas oskad waikida?“

„Nagu pihtisa!“ kinnitas Nelly pisa- raid kuiwatades.

„Ilus! Siis tule minuga... mul on tore mõtel!“

Pool tundi hiljem lahkusid daamid heas tujus oma tegewuspaigast.

Alfred Hupfer sammus uhkesti kui Hamelni rotipüüdja, stiilikalt keskaegse moe järele kostümeerituna, põnewas ootuses heledasti walgustatud ballisaa- lide poole. Wahetewahel tõstis ta saa-

galiku wilespilli suu ääre ja ilmutas oma süütust ebakõlalises piuksumises, mille eest kõik tantsurohid plehku panid.

„Wabandage! Astusin wististi Teie konnasilmale!“ küsis osawõtlikult üks üllaltriidetatud Hispaaniasuurtsuguhärra.

Hupfer mõõtis kaastundlikku küsijat külmalt.

„Seekord weel mitte, härra! Wõi soovite andeksandmist juba ette?“

„Ohoo! Milline wanameelne mees!“ pilkas wõõras. „Kas elame siis weel sel ajal, mil weel wõimalik oli pattude andeksandmist osta, mu härra?“

„Annaksin Teile nõu, seda küsimust tingimata eitada.“

„Ja kellele wõlgnen ma selle lahke nõuande eest tänu?“ küsis hispaanlane ülewalt alla. „Don Diego y Palmira, legatsiooninõunik Paraguay saatkonnast!“

Rotipüüdja ajas enese sirgeks, kohendas aga sõrmedega oma pükse, mis talle näisid olevat pagana kitsad. Aadlimees! Kahtlemata põlisest soost. Sihukesi mehi imponeerib waid omataoline. Ta tõstis oma wile teatrilikult üles.

„Krahw von Seidlitz-Hupfershausen!“ „Kahtlemata wanast soost?“ uuris wõõras tõsiselt.

Hupfer kummardas sügawasti.

„Olete õieti arwanud, herra legatsiooninõunik! Minu perekond...“ hindaja ajas rinna ette, „protesteeris küll mu siiatuleku wastu, kus — kus...“

„Kodanlased pidu peawad...“ täendas hispaanlane wiisakalt.

„Nagu ütlete, aulik härra legatsiooninõunik!“ kinnitas krahw ja lisas saladuslikult juure: „Ma ootan siin aga daame kõige kõrgemast seltskonnast, kes nalja tahawad kaasa teha...“

„On nad ilusad, herra krahw?“

„Ja kuidas weel!“ Hindaja limpsas keelt. „Sealt nad juba tulewadki!“ hüüdis ta rõõmust särades ja ruttas kahele silmatorkawalt ilusale neiule wastu, kes oma wäikeste sammetsmaskide alt ringi waatasid.

Pikkamisi järgnes legatsiooninõunik.

Nelly teretas lähenewat rotipüüdjat ennesõjaegse kuninganna ilm. Antud käesuudluse wõttis ta nagu enesestmõistetawa wiisakuse wastu. Krahw von Seidlitz-Hupfershausen wõttis hoogu.

„Lubage, et härraseid üksteisega tutwustan: Don Diego y Palmira, Para...

Para... Paraguay riigi saatkonna saadik Lõuna-Ameerikast, Brasiilia ja Tshiile wahelt..“

Eksitamata jatkas krahw:

„Krahwinna Nelly von Vielen-Geldern...“ tema sõbranna Josefina von — eh — von eh..“

„Löwenfeld-Edelstein,“ täiendas tutwustatu.

Üllas wõõras tegi kõige wiisakamad kraapjalad.

„Wõlgnen härra krahwile sügawamat tänu, et ta mind on tutwustanud nii lahkete ja weetlewate kõrgete daamidega, ja palun minu wähesust täielikult käsutada!“

Nelly tõmbas krahwi wargselt akna juure.

„Miks teete selle ülla tundmatuga niisugust nalja, härra Hupfer? Kui ta seda märkab, ei tea, mis siis weel tuleb!“

„Aga preili Nelly,“ naeris rotipüüdja. „Me wiibime ju maskipeol. See wõigas mees on wististi mõni suur nina; miks ei peaks me nalja kaasa tegema ja kord ka suurena esinema?“

„Kahtlemata tunnete enese õige wäikese olevat, kui niisugused abinõud walite, härra Hupfer!“

„Nelly... preili Nelly... Te olete...“

„Krahwinna von Vielen-Geldern!“ wastas noor iludus nipsakalt, pööras sõnaotsijale oma särawa, sügawasti dekolteeritud selja ja läks otseteed legatsiooninõuniku kaitse alla.

Üldiselt teatakse, et hispaanlased wäga wiisakad on, aga waimukas wõõras näis ka oma kodumaal olevat wõrratu. Tema tõrjus lühikese ballirõõmu õige algataja nii täielikult jõledast neiusüdamest wälja, et Alfred Hupfer kibekurjalt wähemilusa Josefinega kõrwal-tuppa läks ja seal talle, neiu suuremaks imestuseks, oma armastuse — Nelly Kammereri wastu üles tunnistas.

„Teate, preili Fini,“ deklameeris ta pühas waimustuses ja tõstis wahutawa pokaali, „Nelly eest läheksin ma tulesse ja weest läbi! — Jah, ärge silmitsege mind nii imestades! Kas usute, et wannutatud hindajal enam muid tundeid ei olegi kui ainult pükside ja waipade wastu? Wäljaspool magasiini olen ma samasugune mees kui iga teine..“

„Muidugi, muidugi,“ rahustas Fine erutatud meest, „selles ma ei kahtle Aga eks ole, siin on liig palaw. Tulge, otsime ühine sõbranna välja!“

Rotipüüdja toetus oma pikale wilele nagu kepile ja järgnes ruttu eesminejale.

Waheajal ei olnud ka hispaanlane laisk olnud. Ta oli esiti pinda sondeerinud ja awas nüüd tule.

„Ah, mu armuline, milline tore kleit Teil on, ja ometi kahwatab ta Teie toreda keha ning Teie särawa iluduse kõrwal!“

Nelly oli mitte waid weetlew, ta oli ka edew neiu, ja kardetaw legatsiooninõunik oli oma sõjalised operatsioonid osawasti alanud.

„Teie panete mu piinlikku seisukorda, ekstsellents; mul wõib ju mõni kena omadus olla — —“

„Oh, armuline krahwinna koosneb ainult kenadest omadustest!“ hüüdis hispaanlane waimustatult ja suudles kirglikult neiu kätt.

„Ma austan Teid, jumaldan Teid...“

„Kes julgeb siin rääkida austamisest ja jumaldamisest?“ hüüdis märkamatult lähenenud rotipüüdja ja keerutas oma wilet wõistleja pea kohal.

Legatsiooninõunik kargas püsti ja silmitses kergesti windisolewat krahwi.

„Mu härra, Teie olete uudishimulik.“

„Ja Teie pealetikkuw!“

Legatsiooninõunik kahmas käega põue.

„Seda peate kahetsema!“ kiristas ta.

Daamide suust tulid weetlewad wäikesed karjatused. Nad kartsid midagi hirmsat. Seni tuli palawa lõunamaalase käsi jälle nähtawale, aga mitte põueoaga, waid krooniga ehitud nimekaardiga, mille ta wastasele elegant liigutusega näkku wiskas.

„Siin minu kaart, härra krahw... oodake minu sekundante.“

Hupfer sai pikkamisi kaineks. Tema pidi minema kahewõitlusele, tema, kes ilial polnud mingisugust sõjariista kätte saanud! Aga Nelly ees ei wõinud ta ennast ometi ka häbistada lasta! Ta otsis ja otsis ja leidis wiimaks oma pileti, millele ta oma nime kritseldas ja selle siis majesteetliku shestiga haawatud wõõrale ulatas.

Don Diego y Palmira pigistas pileti peos kokku ja pistis ta siis oma laia põuetaskusse.

„Ja nüüd, mu armuline kuninganna, magusad wiisid meelitawad; mina armastan seda rütmi. Teie ometi ka, kallis krahwinna!“ palus ta ja pani oma loitwad pilgud põlema.

„Ei, mu härra! Nelly seda rütmi ei armasta!“ kisendas kangelaselik rotipüüdja, kelle wiha ta üllast osast välja wiskas. „Nelly peab minuga tantsima!“

„Krahwinna otsustagu!“ tähendas legatsiooninõunik jäise kõrkusega.

Aristokraadi rüütellik wiisakus ja suursugusus ei jätnud mõju awaldamata Nelly läks elegant lõunamaalasega Charlestoni tantsima, sest saalis algas üldine kehaliigete wenitamine...

Wihaseil silmil silmitses tagasilukatud rotipüüdja lõbusat askeldamist, ja waewalt oli eksootiline legatsiooninõunik õndsas preili Kammereri wabaks annud, kui härra Hupfer uuesti ilmus ja lähemat tantsu palus. Ülemusele ei wõi wastu hakata, mõtles Nelly, ja oli nõus.

Algas tuline waltser ja hällused keerutasid noored inimeselapsed laias saalis. Nende hulgas ilus Nelly üliõnneliku Hupferi käte wahel.

Seal äkki ehmatusehüüe... Rotipüüdja laskis oma daami nii äkki lahti, et Nelly peaaegu oleks kukkunud, ning põgenes wõõraste walju naeru saatel maja kõige waiksemasse kohta...

Mis oli sündinud? Püksid wõisid keskajal wististi olla väga ebalahedad ja väga kitsad, wõi nad olid siis paremast ja kõwemast materjalist. Aga seda oleks pidanud wannutatud hindaja teadma! Ja nüüd istus ta, see õnnetu, seal endistes pükstes, mis liig elawate liigutuste tagajärjel õmblusest olid lahti rebenenud ja awalikult näitasid, mis on kirjeldamatu...

Koju minna waene Hupfer ei saanud; weel kord ehitud wõõraste wahelt läbi minna? Ei! Ennem juba maskipeo lõbudest loobuda ja oodata, kuni wiimased wõõrad läinud...

Seni lõbustasid sõbrannad endid oma tilla kawaleri seltsis suurepäraselt ja naeratasid kadunud hindaja peale mõteldes kaastundlikult.

Tunnid möödusid.. Kesköö oli juba mööda.. Nelly pea oli juba raske; wein

oli ta lõbusasse helewusse saatnud ja ta lubas legatsiooninõunikku kohatagi.

Don Diego y Palmira oli joobnud. Ta oli waimustatud iludusest ja palus Nellylt aadressi.

„Teie, armulisem krahwinna, ei tohi kaduda, nagu kaob teatud täht — kuidas öeldakse — komeet... ilma... sabata.“

„Teie arwate küll meeteoril!“ parandas preili von Löwenfeld terawasti, kuna krahwinna sügawasti punastas.

„Ja jah! Seda tahtsin ütelda!“ seletas legatsiooninõunik. „Kas tohin daamid koju saata? Minu autotöld ootab...“

Milline meelitaw ettepanek. Kord pehmes autos sõita! — Nad nokutasid.

„Kus on armuliste garderoobitähed?“

„Teie tahate ise ennast waewata, ekstsellents!“ ütles Nelly.

„Kõige suurema rõõmuga, mu daamid!“

Hispaanlane tõusis.

Möödus weerand tundi.. möödus pool.. Don Diego y Palmira ei tulnud tagasi!

Aimates paha, läksid neiud garde-roobesse ja kuulsid seal mõõdutumaks ehmatuseks, et härra legatsiooninõunik nende kallid kasukad juba ammu olla wälja wõtnud...

Nelli toibus esimesena

„Tarwis politsei kutsuda! See kaabakas on waras!“

„Wait! Pea suu, õnnetul! Kinni panakse m e i e, sest m e i e wõtsime nad oma ladust...“ ja Fini Löwenstein nuukus kahetsedes taskurätikusse.

Noor sõbranna kahmas ta käewarrest kõwasti kinni.

„Sina naersid ennist härra Hupferit; kui ta mind tõesti armastab, siis ei jäta ta meid hätta. Läheme rotipüüdja juure!“

Ja neiud jooksid kiiresti päästjat otsima.

See istus waheajal kurwalt oma weinipudeli ees ja silmitses nukralt kuldset märjukest. Aga nagu hõisates hüppas ta püsti, kui neiud tema juure jooksid... ja kui Nelly talle nuttes teatas, mis tema kogemusteta meelepimestus temale teinud, siis laskis ta oma pilgud õrnalt neiu blondpeal wiibida.

„Kas mäletate vähemalt kasukate hoiunumbrit, preili Löwenstein?“ uuris ta, niipea kui kõik teadis.

„Jah, herra hindaja! Me oleksime kasukad kohe jälle tagasi wiinud — see pidi olema ainus lustilik öö!“

Härra Hupfer tõstis ähwardades sõrme.

„Olete waese Nelly ahwatlenud kardetawale mängule. Nüüd pole meil muud nõu kui koju sõita. Wahest olete nii lahke ja kutsute troska... mina ei wõi ju ennast nii näidata...“

Fini mõistis.

Mõni minut hiljem istusid nad autos ja wiisakas hindaja wiis esiti preili Löwensteini koju. Siis saatis ta preili Nelly, kes ikka weel ahastas. Mis nad kahekesi kinnises autos on rääkinud, jääb ametisaladuseks. Kuid tõsi on, et Nelly autost lõbusas tujus lahkus ja sinna weel isegi käega suudlusi pildus.

Täpselt kell 8 hommikul ilmus preili Nelly Kammerer büroosse, pisut unisena, ja wastas hindaja südamlikule teretusele armastawa silmatõstmisega. Siis awas ta oma puldi.

Hupfer murdis pead, kuidas ilusat neiut awaliku teotuse eest hoida. Talle ei tulnud ega tulnud head nõu, kuidas ta ka mõtiskles. Kõik see asi oli ju õieti waid rahaküsimus... Kõige pahemal puhul pidi ta kahjusaajatele kõik kinni maksma ja asja neljasilma all lõpetama. Igatahes oli ta asjas ise ka osaline ja ta armastatud Nelly oli iga ohwri wääriline..

Närwilikult imes ta sulewart ja oli juba mõlemad käed tindiga tublisti ära määrinud, kui ta kehast äkki äge tuskatus läbi käis, sest wastasseiswast uksest astus — pakk kaenla all — sisse mitte keegi muu kui kõrgestsündinud don Diego y Palmira, Paraguay saatkonna legatsiooninõunik...

Hupfer kiskus oma naabrilt rutulise liigutusega prillid ninalt ja pani need oma ninale. Siis tõstis ta weel käe oma näo alumise poole ette.

„Kas annate ka kasukate peale laenu?“ küsis meloodilik hääl.

Hindaja nokutas tusaselt ja sirutas teise käe wälja.

Nagu kull kahmas ta kõige wiie sõrmega pehmesse pakki ja kiskus selle oma kätte. Siis käristas ta paberi paki ümbert, lükkas prillid otsaesisele ja wahtis kuratlikult kiirgawail silmil oma ees seisjale.

See kahwatas.

„Don Diego y Palmira? Kui ma ei eksti?...“ küsis hindaja wiisakalt.

„Neetud!“ susistas tabatud kaabakas ja laskus ettepoole. „Ja Teie olete Seidlitz-Hupfershausen...“

„Nii siis legatsiooninõunik!“ urises hindaja.

„Ja Teie krahw!“ wastas juhusteot-sija.

Hupfer tõusis ja silmitses oma „du-elliwastast“ wõiduka pilguga.

„Lõpetame kommetimäng, härra Diego! Teie teate, krahwil on wägewad suhted.. ka politseis...“

Kaabakas kohmetas.

„Aga üks armas neiu, keda me mõlemad tunneme, on Teie eest palunud!“ — Kui ilusasii hindaja oskas waletada! — „Ja sellepärast annan ma Teile armu. Nii siis annan ma Teile wormi pärast nende kasukate wastu laenu, et teised ametnikud seda ei märkaks.. Kas saite aru, härra legatsiooninõunik?“

Kuid Diego mõtles järele.

„Kas saan ma ka panditāhe Teie allkirjaga?“ küsis ta wiimaks, uskumata hābematusesga.

„Jah, selle wõite saada!“ seletas hindaja lahkesti ja kirjutas korrapärase sedeli, mille ta hoolikalt kuiwatas ja wõõrale ulatas.

See luges ja pahameele wari lendas ta näost üle.

„See ei ole ju Teie allkiri, härral Siin seisab: „Hamelni rotipüüdja..“

„Wāga õigel! Aga ka Teie olete need kasukad kui legatsiooninõunik siia — ütleme — pandiks pannud! Peaks Teile weel mõni teine allkiri wajalik olema, siis peaksite juba nii lahke olema ja minu seltsis lähemasse politseijaoskonda tulema; minule on see tühi asi — Teie tähendaks see pisut enam...“

Lõunamaalane kergitas liialdatud wiisakusega kübarat:

„Palun minu poolt daamidele lahkesti head terwist soowida...“

Rõõmust särades jooksis härra Alfred Hupfer preili Nelly Kammereri juure ja teatas talle sellest õnnelikust loost. Noor neiu nuuksus õndsalt.

„Mitte nutta, südamekene!“ lohutas teda hindaja. „Jumalale tänu! Kõik on jälle korras, ja lähemaks maskipeoks muretsen ma sulle kui oma pruudile mitte ainult pileti, waid ka tarwiliku kostüümil“

Nelly polnud iial mõtelnud, et üks hindaja wõib olla nii hindamiswääriline. Aga pärast laulatust, mis lähemal ajal tuleb, saab talle wõimalus kui hindaja proual oma mehe häid omadusi loodetawasti weel kõrgemini hinnata!

Konstantin Türnpu surma puhul.

P. Grünfeldt.

Sa lahkusid meist, lauluwend,
kes olid meile kallis
ja kelle kõrge laululend
meid trööstis elus hallis.

Ei sinu mõte enam käi,
mis laulusse sul hardus,
su soe süda seisma jäi
ja palaw weri tardus.

Sind meie kõik nüüd leiname,
ja pisaratest märjad
on, pannes sinu kalmule,
me lilled ja me pärjad.

Me katsime su mullaga,
me meistri, armsa, suure,
kuid oma waimukullaga
sa jäänud meie juure.

Su laul, su laul jäi elama
kui waimu taewawiijal:
me mälestusest kustuda
ei wõi sa iial, iial!

Sõbranna.

Ungari kirjanik Laszlo Foda.

20. juulil.

Tänane päew oli ilusaim mu elus. Kolmeaastase palawa ja lootusetu armastuse järele tohtisin lõpuks ometi end Andreaga kihlata. Kihluspidu jääb mulle unustamatuks — igawesti! Lilledega ilustatud laua ääres domineeris särawas hiilguses mu Andrea blond pea ja tore kuju. Ei wõinud talt pilkugi pöörata. Oli wist narritaoline waade teistele, arwan. Andrea. . . Ta oli tumm ja saladuslik.

Suurepärane olewus! Nüüd, mil ta end mulle wastuwaidlematult lubas, näib ta must kaugemal kui iialgi warem. Kas suudan seda mõistatust lahendada? Ükskõik! Ta on suurepärane! Ta on minu! See on: ta saab minu omaks. Elu ilma ta imeliku iluta, ta üleolewa tarkuseta ja ta armsalt ligitõmbawa olekuta pole mõeldaw!

Oige! oleksin unustanud! Kihlusel oli ka Sàri. Andrea ainus sõbranna. Tähenduseta, wäike olewus. Walguse kõrwal wari. Teda ei märkagi.

22. juulil.

Sõin nende juures õhtut. Kui suurepärane see kõik on! Kui lauast tõusime, läksime mõlemad Andrea toakesse, kus meid — juhuslikult wõi meeleldi — keegi ei seganud. Õhtu kadus magusas, südamlikus westluses.

Arwan oletada tohtiwat, et wõiksin Andrea saladus-sügawale hingele sammukese läheneda. Mulle lubati pilk loori taha. Pööritawad awarused ilmutasid end. Millised hinge seismapanewad, toredad warandused on selles tüdrukus! Neid leida — see on nauding jumalatele! Ja ülesanne: wääriline tõelisele mehele! Ta mõtteilma enesesse walguda lasta, ta tundeid tunda, teda tundma õppida, teda leida — milline ilus elusiht! See peab saawutatud saama, see on tõsi — raskelt kätte wõidetud! Kuid see ei kohuta mind. Andrea jaoks kõik!

Mulle tuleb meele: ka Sàri istus meiega lauas. Tal on mustad silmad, soe pilk ja lihtne, rahulik olek.

Teda ei märkagi.

25. juulil.

Täna õhtupoolel, kui külla tulim, ei olnud Andrea kodus. Sàri wõttis mu wastu. Istusime kahekesi salongis, westsime juttu. Algas meeldiw konwersatsioon. Tüdruk on aga niiwõrd tähenduseta, et ma enam ei teagi, millest rääkisime.

Kõnelesime sellest, kas naiste wahel sõprus wõimalik on.

Ta sõnu ma enam ei mäleta.

Ta ütles: „Sõpruse tunne on hoopis imelisem kui armastuse tunne.“

Kui ta seda ütles, sai ta häälimelisel sooja kõla. Äkki tõusis ta toon: ta pilk wälkus; põsed hõõgusid; ja ta sosistas häälega, mis wärises äritusest: „Andrea on mu ainus, mu tõeline sõbranna. Ta on mulle rohkem kui õde. Ja te peate mulle töötama, et ta eest hoolt kannate ja teda ikka ja igawesti armastate.“

Töötasin seda. Muidugi. Sàri haaras tänulikult mu käe ja ei lasknud seda enam lahti. Nii istusime käsikäes, kuni kell seitse löi.

Siis tuli Andrea. Ta oli jumalikum kui iialgi. Ta blond juuks säras ja hiilgas. Ta lõhn uimastas mind, ta häälrõõwis mult mõistuse. Teadmine, et olen selle imetoreda, problemaatilise olewuse peig, pani mu õnnest wärisema. Istusime teelauda ja alustasime juttu tulewiku üle.

Sàri istus ühes nurgas ja ta suured silmad puhkasid minu peal. Kui jutukalt sarnased tähtsuseta olewused wadata oskawad!

Kuid ma ei märganud seda.

12. augustil.

Jutt hakkab aegamööda meie abielu peale tulema. Kawatsetakse seda detsembris pühitseda. Jõuluid tahame Andreaga juba oma kolde ääres pidada.

Mu mõrsja läheb iga päewaga ilusamaks. Olen täitsa ta päralt. Olen ta ori. Katsun alati oma arenemistema järele seada, et kiiremini pääseda piinast, milleks on ta isiku mõistmine minu jaoks. Sest Andreat armastada on

piinarikas. On tarwis walwel seista, peaga kõrgusi puudutada, et saada mõnusat eeltunnet, mida walmistab see imeulik naine oma armsamale see pole kerge. Jumaldan Andreat.

Kõnelesin ta üle Säriga mitu tundi ühes wäikses pagariäris. Jõime sinna juure konjakit. Ta on tõesti armas, kena wäike olewus, see Sàri. Wiisin ta hiljem koju. Wankris istusime kõrwuti. Ta rääkis, et ta Andreat iialgi petta ei suudaks. Ta oli tähtsuseta nagu warblane. Kui wanker läbi pimedada tänawa wuras, surus ta end minu wastu ja loetas palawa pale mu käele.

Ma ei märganudki seda.

16. septembril.

Täna oli Andreal kurb päew. Katsusin kõik, et ta tuju lõbusaks muutuks. Jutustasin talle lõbusaid jutte, andsin mõned kerged, mitte liig pipardatud naljad edasi; sarnaseid, mis wõib mõrsjale öelda. Kõik oli asjata. Andrea mure jäi püsima. Ta mõistatuslik, õrn pilk puuris end hämarusse, aegajalt ohkas ta sügawalt, kus juures ta tihedad ripsmed alla wajusid. Mis oleksin annud, et ta näole nõiduda naeratuse wastu helki! Uurisin õrnalt ta kurwastuse põhjuse järele. Kuid Andrea ütles jõuetu häälega:

„See pole Teie jaoks, Te seda ei mõistaks. . .“

Awalikult ja ausalt: asi läks igawaks. Mis see tähendas, et ma teda ei mõista? Pidas ta mind lollpeaks? Lõpuks: mis on ilusa, noore neiu juures palju aru saada? Oletame, et Andrea on erandlik olewus, hämmastawalt haritud, sensitiiv ja weidi tujukas, mis tuleb wist ta isiku tugewusest — kuid ma pole ka wiimane! Kuigi ma Kant ja Schopenhauer pole, nii palju on mul siiski mõistust, et naist, olgugi ta keeruline, mõista. Lahkusime kurwalt. Kaebasin hiljem Särile oma walu. Ta kuulas tähelepanelikult siis ütles ta:

„Kardan, teie mõlemate wahel puudub õige hingede kokkukõla. . .“

Hingede kokkukõla, ütles ta. Jah kuna ta mulle õrna sõpruspilgu jagas. Siis jatkas ta:

„Tunnen sarnast jumaldust Andrea wastu, et wärisen, kui mõtlen ta tulewiku peale. Jumal hoidku, kui ta satuks halwa, temale mittesobiwa abielu ikke alla. Teda kannatades näha, ei, seda

ei ela ma üle! Palun, wannutan Teid, mõtelge asja üle järele. Ja kui leiaste, et te kahekesi siiski kokku ei passi, hea, siis muutke parem nüüd kawatsusi kui hiljem, kui ahel juba kinni on. Weel on lahkuminek wõimalik. Hiljem mitte.“

Ta walas Andrea pärast palawaid pisaraid. Noh, et ta närbus hirmust ilusa ja hiilgawa sõbranna pärast, paistis ta weel tähtsusetum harilikust. Ei wõigi wäljendada, kui tähtsuseta ta oli. Wärawa wõlwi all heitis ta mu rinnale ja nuuksus südantlõhestawalt terwe tunni. Palg wastu minu palet, sosistas ta:

„Ta on mu ainus sõbranna! Mu kõik! Mu kallim wara! Sa ei tohi teda õnnetuks teha, armsam! Ekš, sa ei tee seda! Kui wajalik, siis loobud parem abielust temaga, kui et talle walu walmistad, eks?“

Siis suudles ta mind.

Ma ei märganudki seda.

22 oktoobril.

Kui me tülitseme, on Sàri sügawalt õnnetu. Kui lepime, särab Sàri nägu. Ühine jalutuskäik paneb Sàri paremasse tuju. Kui istume sõbralikult koos, siis tunnen, kuidas Sàri silmad nurgast meeleheega minul puhkawad. Toon ma lilli, leian ühe alati Sàri rinnal jälle. Sàri loeb mu kirju esimesena. Sàri sööb mu shokolaadi. Sàri on igalpool, kuid see ei tähenda midagi. Oõsel näen teda tihti unes. Näokene on kahwatu ja õrn. Meeldiw awameelsus on ta olekus. Tõesti, see neiu annab meestele wähe probleeme. Kuid pole kahtlust, et tast hoowab kallistaw soojus. Ta on tubli, armas, kena neiu. Andrea on mumõrsja, tore ja jumalduswääriline, jumalanna. Sàri ei tulegi arwesse.

Sàrit ei pane tähelegi.

25. oktoobril.

Täna sattusime inetult kokku. Jumaldan Andreat, kuid nii ei wõi kesta! Selles ilmas pole midagi, mille üle ühel arwamisel oleksime. Meie elu koosneb lahkuminewatest arwamistest, tülidest ja wõitlustest. Seni astus Sàri ikka lepita-walt waha. Täna ütles ta aga:

„Sellest asjast ei tule midagi. Jumaldan Andreat ja rõõmustan sellepärast. Saatke talle sõrmus tagasi. Ma ei wõi waadata, et mu ainus sõbranna, kelle sammude üle wärisedes walwan, mitte-

heakstehtawa arusaamatuse ohwriks langeb."

Lasin pea langeda. Tundsin, et Sàril õigus. Ühine walu ajas meid üksteise kaenla. Me kallistasime üksteist. Ja nut-sime tundide wiisi kibedamaid pisaraid. Sügawamas walus suudlesin tundide wiisi ta armsaid sooje huuli.

Ma ei märganudki seda.

11. novembril.

Sain täna Andrea lahkumiskirja. Nüüd alles märkasin, kui peen, kui wõr-ratu, milline tore olewus ta on. Mulle polnud määratud seda naist ta sügawas olekus tundma õppida. Luurasin ta peale wärawa wõlwi all ja jälgisin teda kau-gelt pilkudega, see ilu — mu süda tõm-bus kokku! Kaob sajang, kuni jälle sünnib sarnane naine! Ja see tüdruk

oli wiis kuud mu mõrsja! See olgu mulle igaweseks auks.

Sõin Sàriga õhtut Lihtsalt wäljen-damatu, kui tähtsuseta ta on. Seal ütles ta äkki:

"Nüüd armastame üksteist. Suudle-sin sind. Ja ma jumaldan Andreat. Ta on mu ainus sõbranna. Selle järele, mis juhtunud, ei wõi ma enam temaga kokku saada."

Mille järel ta Andreaga murdis. Iga-weseks. Oli waesekeesele wist raske ohwer. Andrea oli ta armsam maapeal. Kui palju headust peitub ometi selles tähtsuseta olewuses. . .

5. detsembril.

Täna sai Sàri mu naiseks.
Ma ei märganudki seda.

Sinine waip.

Belgia kirjanik Daniel Riche

"Olen nõus. Mul juba nädalate kaupa himu täis!"

"Ja minul juba aasta aega!"

"Edasi! Õhku! . . . Õhku! . . . Wiimaks ometi pääsen siit wanglast!"

"Eks me näe, mu armas, mis sa oma wabadusega algad! Ahahah! Midagi ilusat selle järele, mis oled siamaani teinud! . . . Perekonnaisa, kes kõik õhtud, kui mitte ööd, kõrtsis weedab!"

"Mina ei maga heameelega ja sama heameelega ei taha kuulda naise norskamist. . . Selleks on mul õigus!"

"Mina, ja norskan?"

Mauricette Rigand, wäga weetlew oma walgete juustega, ajas rinna ette, näost ise weripunane.

"Mina, ja norskan! Kuna mu ema juba kartis, et surnud olen, nii tasakesi hingasin ma magades! . . . Laimaja, mitte päewakski ei jää ma enam sinu juure!"

"Ja mina weel vähem sinu juure!.. Teen sulle ruumi."

"Waata, et uksest wälja saad!"

"Enne peame oma waranduse inwen-taari kirja panema ja jaotama. Olen

kõigist wigadest hoolimata, milles ma-dam mind süüdistab, õiglane inimene. Abiellusime waesena, aga sina kui masinakirjutajanna ja mina kui elektriku koht wõimaldasid meil oma korterit hästi sisse seada. Kõik, mis siin leidub, kuulub meile mõlemile; üks meist wõt-ab woodi, teine madratsi; kumbki saab ühe laua ja pesu teeme pooleks. . ."

"Ja ilus sinine woodiwaip?" küsis Mauricette rahutult. "Meil on üks ainus waip."

"Selle lõikame pooleks; kumbki saab poole."

Noore proua kurwa kiljatuse peale sai Marcel Rigand ägedaks. Ega s Mauricette ometi ei soowi waipa, mis mõlematele kuulub, üksi omale saada!

Mauricette seda ei nõudnud. Tema hakkas ilusat, kahest ühesugusest poo-lest kokkupandud sinist siidi kääridega wihaselts katki lõikama, pilkawalt küsi-des, kas Marcelil nõu on ka nende kaht last poolitada. . .

Elektrik kehtas õlgu. . . Oma lollide küsimustega arwas Mauricette ennast wististi küll wäga targaks!

„Sinu kõrwal, jah. . . Lühidalt, lapsed jätan ma omale!”

Marcel wiiwitas ja wastas siis:

„Wõta Juliette. Selle kaswatad sa küll halvasti, aga tütarlaps kannatab elus halwa kaswatuse kergemini wälja. Mina wõtan Luciani ja teen tast haritud poisi. . . Wõimalik et tast saab polytehnik! . . .”

„Wõi päewawaras!”

Rigand tegi, nagu poleks ta seda kuulnud. Ta waatas kella. Aeg lendas. Ta pidi ruttama wabrikusse. . . Juhuslikult wõis ta seal ka korteri saada. . . Tema äraolekul wõis Mauricette kõik pampu siduda. Öhtul tulla ta pojale ja asjadele järele. Mõöblid jääwat teise päewani paigale.

Pärast kurjategija äraminekut silmitses Mauricette melankoolselt ilusat sinist siidiwaipa, mille muretsemine oli walmistanud nii palju rõõmu. Pooled rippusid kurwalt üle woodi ääre alla.

Enne pakkimist tegi noor proua ringkäigu palees, mille nad enestele nii suure hoolega olid sisse seadnud.

Seistes puiestiku suu lähedal, nägid nad suwel oma akendest, kuidas puud ja muru haljendasid. Seal lähedal seisis wäike wõörastemaja, kust fonografi moodsa „fokstrofi” helid nende kõrwu kandis, neid pärast-lõunat tantsulemeelidades, mida nad tihti tegidki.

Esimesel abieluaastal arwasid nad endid kõige õnnelikumateks inimesteks maailmas ja leidsid elu olewat ilusa ning hea.

Kui lapsed tulid, polnud Mauricettel, kel emakohused täita, enam aega fonografi meelitust kuulda wõtta. Rigand oli üksi esiti weerandtunniks kõrtsi sõpradega westlema läinud, hiljem tunniks; pärast tuli ta hilja, palju hiljem, mõnikord ärewana tagasi.

Naeru ja laulu aset olid hakanud täitma etteheiteid, mis muutusid päew-päewalt kibedamaks ja ägedamaks, kuna nad wiimaks randusid ilusasti alanud armastusroomaani lahutuse juures.

Oma möödunud õnne ülewaatest ärdusega täidetud, wajus masinakirjutajanna toolile ja nuttis kibedasti.

Kui Rigand töölt tagasi tuli, aegutasid talle tühjad sahtlid wastu, ja suur hulk pakke kattis põrandat.

Põgenenud sohvale, magasid lapsed, kes laste-warjupaigast tulnud, juba magusasti.

Wapustatuna nägi mees oma endise kena kodu tüli läbi häwitatuna ja ta kõri krampus kokku.

Seda nõrkust wõites küsis ta kuivalt:

„Minu osa?”

Laste juures seistes, kes magades wanemate draamast midagi ei märganud, wastas Mauricette samal toonil:

„Wali!”

Sõnalausumata wõttis Marcel lähemad pakid ja ladus kärumehewankrile, mille ta kaasa toonud. Siis küsis ta:

„On Lucien walmis?”

„Ta magab. Ei tahtnud teda enne wiimast minutit äratada.”

Lähemale astudes silmitses Rigand oma lapsi Üksteise ümbert kinni wõetuna, põsk põse najal, näisid öde ja wend wanemate otsuse wastu protesteeriwat.

„Mu poiss, mu magus poiss!” kogelies Mauricette tema kohale kummardades, et ta silmad awaks. „Oh, kui hirmus!”

Neid sõnu kuuldes muutus mehe tahe.

„Lähme lahku, teeme kõik pooleks — see on kerge ütelda ja teha!” Aga otsustawal tunnil märkasid mõlemad, et nad oma lapsi ühel mõõdul armastasid, ja tundsid, etlahutus nende südamed lõhki käristas.

Seal keelas mees äkki naist last puutumast.

„Jäta see. . . see oleks neile raskeks lõögiks, meie lastele!”

Ja tasemini, kui waene patune alandlikult, ütles ta meelitades:

„Ütle mulle, Mauricette, mis oleks, kui sa waiba jälle kokku õmbleksid?”

Whiskyga Ameerikasse.

Inglise kirjanik Tom Tim.

2

Kuramus! Olid kõik kastid liiwa täis? Missugune näru oli tüssanud: speditöör, reeder või kaubamuretseja? Kuid need ei võinud ometi kergemeelselt oma kuulsust kaalule panna tuntud tarvitajate ees! Oli siis kapten see! Jonny roomas Janiga kaubaruumi. Awasid mõned kastid: Liiw! Ilus kollane pehme liiw, nagu olid teda Wera Cruzis kühweldanud; kapten oli ka salaja whiskyt müünud ja kastid liiwaga täitnud. Kuna nad maal wiibisid, milleks neile igapäew ohtlalt luba anti. Kirewase pärast, milline näru! Noh, lamas nüüd kalade juures. Terwiseks!

Tuli siiski ilmsiks, et ainult lähemal seiswad kastid liiwaga olid täidetud. Teistes oli nagu kord ja kohus whisky. Kuid kuradi pärast! — Milline whisky? Jonny wõttis paar pudelit laewalaele. See on Black and White? Meritondi juures! — Wilets penny-piiritus oli see! Sellepärast oli kapten ärasõiduga kaheksa päewa wiiwitanud ja laadungit kuuris hoidnud! Oli kuradipoiss, see kapten! Kawatses kindlasti sama äri, mis nemad nüüd tegid. Poleks muidu julenud reederit tüssata. Kuradipoiss, hehe! Kahju, et kalad teda näriwad!

Jan ja Jonny sülgasid ausas kurwastuses üle parda.

*

Päewadewiisi kiikusid nad nüüd kerges tuules ja wahlisid salakaubitsejate järele wälja, et laadungi ülejääki maha müüa. Tulid mitu korda telegraafiühendusse, kuid ikka olid neetud mariinlased wahel. Surisesid nüüd parwedes kalda läheduses, et „Delphin“ paremaks pidas ikka liini lähedusesse jääda, et kohe putkata wõiks. Olid ka tõepoolest kord sarnase neetud musta kasti pärawette saanud, kuid polnud end hämmastada lasknud. Oli hea, et „Grisly“ ja Company neid küllaldaselt teadetega warustasid. Nii wõisid nad piirkonnasüsteemi abil kõigist hädaohutudest hoiduda. Hehe! — wõisid kaua Teddy peale oodata! Ei näe tilkagi, Peet-ruse kalakäigu juures! Kuid shiffrikaa-

beldamine oli neist kena. Oleks neile selle eest heameelega tasu annud, kui wõimalik.

Kuid wõtku see ja teine! — pidid sellest nurgast kaduma! Polnud midagi teha, kuradi pärast Ka Hatterase juures luurasid nad nagu ketikoerad. Nagu oleks laewastiku ehitanud alkoholisalakaubitsemise pärast. Bermuda juures sündis ka trikke. Tulid suurtes salkades sinna, olid sellegagi walmis saanud, et torpeedopaatidele lasksid. Teatasid lihtsalt oma seisukoha ümbruskonnale, et ulgumerel osta — nagu ei oskaks mariinlased kaabeldada. Hehe! — Kuradipoissid! Kuradipoissid!

„Tja!“ — pomises Jonny Janile — „Mis sa arwad? Kas pöörame ümber ja sõidame lõunapoole või katsume õnne Mainelahas?“

„Tja, Jonny — on sarnane asi! Sõidame lõunapoole, peame mootoriga töötama, pealegi on meil siis Bahama wõistlus ja rand, mida salakaubitsejad ei armasta. Sõidame oma paberite kursi järele, siis ei tee me Katterase ja Codi wahel üldse äri ja pörkame Maine lahes mariinlastega kokku. Selle eest on tuul aga taga ja leiame lahes palju tarvitajaid, kuna rand seal kaljuline on ja liikumisolud paremad kui Carolinas.“

„Oled tubli poiss, Jan! Arwan ka: sõidame Halifaxi sihis! Kaotame aga seal oma truu „Grisly“!“

„Lähme siis temata. Haistab peagi halba — hehe!“

*

Sõitsid Halifaxi sihis. Codi kõrgustikul suitses taewapiiril. Wäike aurik ilmus nähtawale. Signaliseeris: On teil whiskyt?

See oli häbemata, nii lähedal suure laewasõiduteele! Ehk aga ainult kawal? Sest teadsid, et keegi sarnase häbemastusega ei arweta.

„Delphin“ signaliseeris wastu: Tulge parda taha! Tulid parda taha ja tegid hämmastunud näod, kui nägid kahurite suid ja pommi köie otsas.

Jonny rahustas neid: Nad ei olla merirööwliid. Pakkusid pool sellest, mis gent-

leman oli pakkunud. Kuid Jonny wõttis wastu. Olid kõik tüdinenud merel ümber ristlemisest. Wõis kergesti kapteni soov täide minna, et kõik poodud saaks, kui nad kinni püütakse ja mäss awalikuks tuli, rääkimata keelatud kaubast. Sest kuidas Jonny ka adwokaadiosawalt wäänas: mäss jäi mässuks — seal polnud kahtlust.

Kui just laadimas olid, hüppas sädekuli laele:

„Kuradi pärast, kapten! — Siin pole kõik korras! Nad traadiwad kestwalt kahe aurikuga märkide abil, mida ei mõistata . . .“

„Hollandlase juures!“ — hüüdis Jan. „Sealt nad tulewadki! Kirewase pihta, mis see tähendab?“

Kõik pilgud pöördusid merele. Kui nad jälle parda taga seiswa auriku suunas waatasid — oli see köied wabastanud ja keerulas praegu täisauruga wett üles.

„Raha!“ karjus Jonny.

„Siin!“ tuli wastus. Ja „Delphini“ laele langesid mürinaga kümme, kakskümmend käsigranaati.

Ninakahuri teenijaskond oli mokas.

„Pomm!“ hulus Jonny esimasti üles ja kargas Janiga mahajäetud kahuri juure.

Platsh! — sahises pomm wette: kaugus oli liig suur. Jälle mürisid käsigranaadid ja selle wahel kahurtuli.

Wumm! — pörises nüüd ka „Delphini“ pärikahur ja weel kord: wumm! . .

Ka Jonny wastas nüüd tulele ja esimastilt wasardas kuulipilduja üllatawalt meriröowli kaitsmatu laele. Seal kerkisid tulisambad ja paks suits kogus end laewa keskuses.

„Hurra!“ — karjuti „Delphinil,“ — seal pritsis wesi nende ümber lugematuks purskkaewudes ja granaadid hulusid kaudu takelaashi. Mõlemad aurikud olid nähtawale tulnud ja tõendusid samuti meriröowlitiks Jan nägi piiguga, missugune oli seisukord:

„Mootor täisauru alla, mõlad idapoolt põhjapoolle!“ kamandas ta.

„Hea!“ kinnitas Jonny käsku.

Purjud paisusid, pärawesi kohises, noolkiirelt lõikas „Delphin“ laineid. Üks aurikutest pööras ringi ja algas tagaajamist, kuna teine ruttas appi näilikult tugewalt wigastatud kaaslasele Nad lasksid hästi, need poisid, ja olid näh-

tawasti hästi relwastatud. Kuid nende kohmakas alus ei wõinud sammu pidada „Delphiniga.“ See tormas nüüd noolkiirelt edasi tuule- ja kruwisurwe all, et igal merimehel lust oleks pealt olnud waadata. Said weel paugu laele, siis pööras tagaajaja ringi, kui tal granaat Jonny kahurist korstna wiltu löi.

„Hallo!“ — karjus äkki mees mastis — „Hallo! — mariinlased tulewad!“

Jooksid kõik ehmunult kokku. Kurat — olid tõepoolest kerkinud üles kaks musta warju, mille kohal kaks suitsutippu seisid, nagu oleks nad Atna wälja sülitanud. Tulid nii ruttu ligi, et wõisid ainult torpeedopaadid olla.

„Hehe!“ — naeris Jan — „neid ei kard!“

Ja hõõrus rõõmsalt käsi.

„Kuulge, boyd! Näete kohe huwitawat! . . . Aha, nad on haistnud! Waadake, nad aurutawad minema ja lasewad kaaslase kinni nabida! Jah, on nad kuradi päralt, need lollid merikoerad? Wõtawad kursi Kapi poole, et mariinlased neid hästi küljest wõiks haarata. Hei! — kuidas nad juure tormawad, need mustad kuradid! Jah . . . hollandlase juures! Boyd . . . kas näen õieti? . . . Need nürud lasewad tõepoolest torpeedopaatide peale! . . . Püha Bimbam, püha St. Jago, püha Isabella Kastiiliast — seda nime-tan hulljulguseks!“ . . .

Pauk paugu peale kajas üle wee. Suits warjas ruttu Delphini meeskonna pilkudelele stseeni. — Seal — nüüd murdsid torpeedopaadid aurikute wahelt läbi. Taewakõrgune leek kargas ühe auriku kerest: nagu kiwi langes ta wette.

„Torpedeeritud!“ karjus Jonny hõisates

„Brawo, mariinlased, brawo!“ — Waimustuses keerutasid kõik müitse.

Nad nägid weel, et ka teisel meriröowlil raske seisukord oli. Siis kadus nendele, kes kaswawa tuulega ikka kiiremini kihutasid, wõitluspilt kerkiwa hämaruse uduses halluses

*

Ei tahtnud enam midagi teada whiskyalakaubitsemisest.

„Et see, kel on, ikka rohkem soowib,“ — pomises Jan pead raputades — „mis arwad sellest, Jonny?“

„Oled filosoof, Jan, aga sul on õigus. Arwan ka, oleme wiieteistkümne tuhan-

dega rahul ja tüürime otsekohe Bermuda poole."

"Ei tea küll, mis kalaks sa mind nimetasid, kuid polnud wist haawamine — he? Siiski, hollandlase habeme juures, mis tahad Bermudas?"

"Pole siiski nii kawal, kui arwasin, Jan! Mis tahan Bermudas? . . . Noh, „Delphini“ saatust teostada ja meid kõiki gentlemanideks muuta!"

"Räägid mõistatusi, mees!"

"Et sind merikass . . . On „Delphin“ salakaubalaew wõi mitte? On ta seda tules näidanud wõi mitte?"

"Ei taha ometi Bermudas uut salakaupa peale wõtta?"

"Kes ütleb, et tahan — he? . . . Ei, mees! — Olen küllalt kaua merel rännanud. Tunnen jälle lusti sooja kamina ääres wanamoori juures rahupiipu suitsetada. Maitseb wiineteistkümnne tuhandega teisiti kui siijamaani! Kuid „Delphin“ — Noor weri ei tohi tallis seista nagu noored hobusedki mitte. Oleks tast kahju."

"Kuradi pihta! — Tahad teda maha müüa?"

"Mõistsid, mees! Bermudas kaaluwad sulle nii nobeda laewa kullaga üles, her-rad salakaubitsejad. Garanteerin: teenime weel kord 15.000.! On meie teest weidi kaugel need saared, kuid Englise sadamakulid ei wõta seda täpselt. Noh, kuidas meeldib, wana merikoer — he?"

"Oled tubli poiss, Jonny! neetult tubli poiss, saatana nimel!"

"Aamen!" — täiendas Jonny. — "Tule, joo me selle peale!"

*

Heitsid ühel õhtul piiritussaarel ankru välja. Oli mahe ilm. Öö, kus igatsus haarab, nii et karjuma peab: Kuramus — kui ilus on elu! Meri oli tasane nagu peegel, säras imeilusalt sinirohelistes walguses. Kuu naeris mõnusalt, nagu raswane kaupmees, kes praegu dollareid saanud. Ütles sellepärast Jonny, kapten: „Boyd, teeme täna toreda õhtu jumalagajätku! Olete kõik mu külalised. Ja homme müüme oma paadi ja siis jumalaga ja Jumal kaasa!“ . . .

Oli gentleman see Jonny! Polnud tsentigi kõrwale pannud ja ei tahtnud seda ka laewamüümisel teha. Gentleman, tõepoolest, gentleman — Peetruse kalakäigu juures!

Panid end peenelt riide ja tampisid mööda awenüüd üles. Kurat, oli elu linnas! Wõtku mind see ja teine — kuid wõisid waewalt wõrrelda end selle täipesaga New York wõi Frisko, Kalkutta wõi Singapore! Tänewad täis drinking-roome, kohwikuid ja tingeltangleid. Jazzbandid wasardasid masintaktis: tam — tam — tam, — tam — tam — tam! Saksofoonid kajasid, kassipiibrid kriiskasid, ja ühes kohwikus mängis keegi — sael! Oli kuradi poiss, haha! Hoidis sae põlwe wahel, lasi poognaga toone ker-kida nagu merikohinat. Kõlas suurepäraselt! Naersid boyd, et pisarad mustust nende kõhnadel palgedel wagudesse ajasid. Polnud eluaeg midagi sarnast näinud, wõtku mind hollandlane! Oli palju imetleda, et weel kindlat kaupat teha ei tahtnud. Heitsid trossid wälja ja tampisid edasi. Ujusid inimwoolus nagu passaadis. Oli nende ümber kõnelus nagu kajakatest. Oli löbu rahwa seas, et pidi kaasa naerma — põhjuse ta. Tegi alkohol. Tuigerdasid ringi, haha! Ime, et waateaknad terweks jäid. Ja naised! Kurat! Kurat! . . . Blond tüdrukud Inglismaalt, mandrilt ja Ameerikast. Puna-juukselised lirst, purjus ja nii merikindlalt ehitatud nagu boyd. Pruunnahalised, tumesilmalised tüdrukud Haitist, Hawaist ja Lõuna-Ameerikast, saledad, waimustawad ja kassilikult paenduwad. Ornad Jaapani girlid ja lamedaninalised hiinlannad. Paksuhuulelised neegrineiuud Floridast ja kuldrannast. Mulatlannad ja kõik Mehhiko 25. ristpaaritust . . . Lühidalt, ilusaimad naised kogu maailmast jalutasid promenaadil, elasid salakaubast ja polnud kidsid tuliste pilkudega, millest „Delphini“ tublid poisid hea osa said. Ja seda õigusega — wõtku mind kurat!

Aga Jonny ütles:

„Nüüd pole naiste aeg! Esiteks lõunasöök. Peen! . . . Oleme ometi gentlemanid, nüüd oma rahaga. Ja kutsusin teid jumalagajätku söögile.“

Olid kõik nõus ja Jonny wiis nad restoraani, kus olid walged laudlinad, punased waibad, kroonlühtrid, püstlambid ja frakis kelnerid, lühidalt, noobel! Tõmbasid mõned Jonnyt kuuesabast ja kratsisid kaua saapaid matil. Aga Jonny läks julgelt edasi, näitas tuhandelisi ja tellis suure laua ja lõunasöögi nagu Cutchi maharadshale. Nii ütles see ku-

radipoiss. Ja frakis ahwid hüppasid. Pealegi oli Jonny ähwardanud ühte üle parda poksida, sest et ta nii lollakalt hirwitas.

Toodi siis söök lauale, saatan! Kaks-kümmend isesugust asja ja igäihel oli teine nimi. Nimed wõiks kuradi wana-ema oma kahepaikse keelega wälja rääkida. Kuid söögid olid head, Peetruse kalakäigu juures! Ja wein! Oh, merinaise silmad, oli see jumalik jook! Tõusis ka neetult pähe boydele ja läksid lõbusaks nagu lendawad kalad, kui hais-tawad köögijätiseid.

Billy laulis lõbusat lau'u naiste auks; Knut mängis imekunstnikku ja walas seal juures peenelt Erikule sousti gum-mikraesse. See, mitte laisk, walas talle lambakondiga. Bob näpistas mõlemaid meriwähisõraga. Lõpuks weeresid kõik kolm waibal. Oli hallo nagu Kaana pulmas. Tulid kõik gentlemanid oma lady-dega lähemale. Tegid merimehed neile lõbu. Istusid ka lauda, jõid ja laulsid nagu boyd.

Kargas äkki uks lahti, wilistas rühm mariinlasi sisse kirju naistesalgaga igast taewakaarest. Jõid kohe wendlust „Delphini“ poistega ja heitsid liisku nendega naiste peale. Lasi hotelli peremees jazz-bandi tuua. Oli hõiskamine, naer ja muusika. Keerutasid naised ringi, et kuued lendasid. Tulid ikka uued tänawalt. Kelnerid laweerisid laudade wahel kiiremalt kui torpeedopaadid ja peremees hõõrus rõõmsalt pakse käppe.

Seal, äkki — käib mul praegu jääne külmus läbi kontide, kui selle peale mõtlen, ütles Jan — oli lärm nagu wiimisel päewal. Peatusid kõik tantsus, muusika waikis ja tekkis rühm, mille keskel seisid Jonny, kelner ja peremees.

Jonny oli maksta tahtnud ja uhkelt tuhandelise lauale heitnud. Oli kelnerinäru tuhandelise wõtnud, walguse wastu hoidnud ja siis peremehe juure signali-seerinud.

„Kapteni raha on järehtehtud!“

Oli Jonny esiteks kahwatanud, siis punaseks läinud ausas wihas. Oli end aga weel walitsenud, teised rahatähed wälja toonud: „Kas on need ka waled?“

„On kõik waled, herra,“ ütles frakis merihobu hirwitades.

Tõusid Jonnyl peassilmad pungi nagu kahurlaengud, haarasid ta rusikad wärisedes toe järele, wõtsid pudelikaelast

kinni . . . krah! — istus pudel kelneri pealuus.

Tekkis möirgamine nagu weeuputus. Haarasid kaks-kümmend, kolmkümmend rusikat Jonny järele. Wiskas nad eemale nagu kärbsed. Lõi küünarnukke wigaseks, purustas jalaluid; litsus ninu laiaks, murdis õlgu ja seljaluid, poksis silmi ja sõraluid puruks. Lebas lõpuks laua all, kuus, kümme, kaks-kümmend surnut ja haawatut enese peal. Kargasid boyd talle lauldes appi. Keerutasid lauajalgu, pudeleid, klaase ja praetükke. Poksisid, lasksid, pistsid nagu amokijooksjad.

Jan wõitles, jakk maha wisatud karwane rind paljastatud, aurates higist ja werest. Haarasid ta äkki tagant, arad haikalad. Surusid küünarnukid kokku, sidusid laudlina ümber. Seal — hele karjatus, tume mürts. Kui ta puristades ümber pööras nagu haawatud karu, nägi ta pilk saledat kuju. Pruun nägu, süsimust juuks, silmad, milles põlesid Lõunamere saladused. Ja paljas käewars kuldse käewõruga ja kitsas käes läikiw nuga, millelt tilkus tume weri.

Jan tundis end kuumalt kaisutatud ja ära kistud. Oli siis äkki tänawal. Kohkus hüüde juures: Politsei! Tuli weel kord meelemärgusele, nägi uniwormimehi hulkades restoraani peale tormawat, kuulis leitnandi hüüet: Hands up! ja selle järele lasuwat waikust saalis. Ei kuulnud siis enam midagi, ei näinud enam midagi, ei teinud enam midagi, mõtles ainult ühte: Juana . . .

*

„Tja!“ — ütlesin ma, kui Jan Maat oma lõnga oli lõpuni kerinud — „on pöörane lugu boy — kirjude merilehmade juures! Usun Teid, et kõik nii sündis nagu Te jutustate. Kuid lubage. . . merilahing Codi juures?“

„Jutustasin Teile seda, mis oma silmadega nägin, mr. Tom!“

„Näгите ehk liig palju? . . . Kui whiskylaewal sõidetakse?“

Jan tõstis hirwitades laiu õlgu.

„Ei tea, mr. Tom! Merel on kõigel teine nägu. Pole ialgi täitsa tõelik wee peal, pealegi weel hämaruses ja Cap Codi juures, kus hukkus laew New-Inglismaa kolonistide naistega — just täna saja aasta eest.“

„Kuidas see oli, Jan, selle naiste-laewaga?”

„Jutustan, kui tagasi tulen, mr. Tom. Pean nüüd kajuti minema. Homme algab sõit.“

„Kas jälle salakaup?”

„Mis teha, he? Läksid 15.000 üle parda!”

„Jah, muidugi, 15.000.! Kuidas käis Jonny ja teiste poiste käsi?”

Jani nägu kahwatus äkki ja ta käed, suured nagu söekühvlid, wärisesid, kui ta üle laua minu poole kumardus.

„Mr. Tom! — tean: Olete haritud herra ja uskmatu . . . Kuid, wõtku mind kurat ja kohe! — kui ei näinud eile öösel kapten Browni, kelle merde heitsime. Seisis suurelt mu süngi ääres, märg ja merirohuga kaetud, külm nagu põhjanaba, särades rohekaswalgelt nagu lumi kuupaistel. Hirwitas pilkawalt üle laia näo, ütles: „Saawad kõik poodud, Jan! Kõik poodud! Ainult suile ei wõinud midagi teha. On armsa Jumala juures su heaks midagi kaalu peale pandud!” Ütles ja kadus. Leidsin kõigi pü-

hade juures täna hommikul märja pleki — sealt, kus ta seisis!

„Ja on Teil aimdust, mis on kaalul. . .!”

„Puhas hing, mr. Tom! — Mu tütar! Suri, kolm aastat wana, Shotimaal — samal ajal, kui Juana mu päästis!”

Jan wõttis tubli lonksu grogiklaasist. Siis tuli ajalehepoiss õhtuste lehtedega. Tuksatas Jan, hüüdis poisi, awas lehe, näitas tummalt wärisewate sõrmedega raswaselt trükitud kohale.

Lugesin: „ . . . kogu meeskond . . . skuuner „Delphin“ . . . mässu, ja tapmiste pärast . . . surmatud . . .”

Jan tõstis kurwastuses klaasi: „Jonny ja teiste terwiseks! Olid kuradipoisid, mr. Tom, — kuradipoisid! Eriti Jonny! Kahju, et kalad teda näriwad!

Ulatas mulle käe jumalagajätuks

„Head reisi, Jan! . . . Ja arwe maksan mina.“

„Elage hästi, mr. Tom, ja suur tänu!” wastas Jan pomisedes. Lükkas ukse lahti, et Londoni udu paksus pilwes sisse tungiks, ja tampis wälja, juba jälle neegri-laul huultel.

Kewade.

Saksa kirjanik Ewa Gaede.

Helise, naer, peleta kõik mured wälja sinisesse kewadeõhku! On mul ju, nagu ei oleks maailm weel kunagi enne nii ilus olnud, sest et täna pärast pikka talwe päikesekiired kewadeselgel taewal sirawad ja walged pilwed nagu külma aja rahutud unelmid kaugusesse kaowad. Sa oled wõidu saanud, oh kewade!

Nüüd laula, süda, nüüd naera, suu, ja hõiska tuhat rõõmsat laulu sooja

tuulde; meelita päikest! Tema äratab rõõmu sügawaimaks õnneks, ta laseb tõusta töö ta täiusele! Lenda, naer, üles pilwede poole, mis nagu hiiglakaljud, siis äkki käristatuna kummalisteks kujudeks nagu kihutawad ratsanikud lippudega, mis wõitluses puruks rebitud, tormi eest põgenewad. Warjusid ei ole, on ainult päiksepaisteline tulewik — — kewade!

Õnnele.

H. Wühner.

Õnn, sa õrnatiwuline,
Lahkelt laulew muinaslind,
Ära enam kutsu mind,
Teisi terwitama mine.

Sul on kõne kewadine,
Mul on sügismures rind —
Ära enam kutsu mind,
Õnn, sa õrnatiwuline.

Libahunt.

Saksa kirjaniku Luise Westfirch'i romaan.

10

Ja müüd üks teine hääl!

„Weesuliu — inimesehää! — tuttav hääl.

„Dihoo! — Kes siis seal nii wäljusti määgib? — Mis seal teha on?“

Mustast öö pimedusest kerkis tema taga kaanaliist nähtawale turbapaat. See jõudis talle järele, peatas. Paadimees oli wiist aeru kowasti wastu kallast toetanud.

„Mita mind! — Mita mind! — Jumala eest, tule aita mind!“ kirjendas Wisihen. „Libahunt on mul kannul! — Libahunt murrab mu ära!“

„Jaan waatas ringi, ei näinud aga muud kui pimedat ööd.

„Oled sina see, Wisihen?“

„Jah, mina! — Mita mind, armas Jaan — Saada mu Kreienile!“

„Armas Jaan! — No waata! — Seda ei ole ja mulle weel kunagi ütelnud!“

„Ma palun sulle kõik andeks, Jaan! Jial enam ei ütle ma sulle elus paha sõna! Seda waimun ma sulle. Minult ära jäta mind hätta!“

„Kui ilusasti ja oskad paluda. Seda on mul heameel kuulda.“

„Et tule ju! — Ta ahmab juba minu järele!“

„Jaan ei näinud peale Wisiheni ei ligidal ega kaugel kedagi. Sellepärast wöttis ta enesele aega.

„Jah, mu armas neiu, see on paha asi küll. Ma ei wõi külawanema turbapaati üksi jätta, sellest jaad sa aru. Kui ma sind pean aitama, siis pead juba minu juure paati hüppama.“

„Mina pean —?! — Mina?!“ Wisihen oli hirmu pärast otse metsik. „Sinu juure turbapaati! — Mis sa dieti mõtled? Mina olen aus tüdruk.“

„Libahunt murrab ka ausaid tüdrukuid.“

„Jaan —!“

„Mii asi on. Jaan Kattenbühl wõi libahunt. — Mis sa nii kawa ootad?“

„Kas — kas wiid mu Kreienile tagasi, Jaan?“

„Sõidan Bremenisse.“

„Oh, sina —!“

„Tee ruttu!“

„Ei, ei, ei! Seda ma ei tee!“

„Wisihen, ma ei jassa paati tormis kauemini hoida. Näed!“

„Paat libises edasi.

Wisihen kirjutas meeletuheitlikult.

„Weel kord surus Jaan aeru kaldasse. Paat ägas ja keeras tormis.

„Tee ruttu!“

„Müüd hüppas Wisihen ilma mõtlemata paati. Jaan püüdis ta ühe käega kinni, kuna teisega aeru sisse tõmbas. Kähku libises raske paat tuulega minema.

„Hea weel, et mul purjed puudusid,“ kaalus Jaan. „Siis ei oleks keegi paati peatanud. Pead nägema, et kohe lendame. — Mii, mu wäike musufaks, müüd oled ja mul käes.“

Wisihen istus turwastele ja hakkas mitma.

„Oh Jumal, oh Jumal! — Mis peab minuist kord küll jaama?“

„Jaan Kattenbühl uaine. Olen sulle seda alati ütelnud.“

„Armas, armas Jaan! — Ma palun sind kuidas mõistan: halasta waeße tüdruku peale! Võõra paat ümber. Sõida kaanali mööda Kreienile tagasi!“

„Niipalju tead sa ise, et paati wastu tormi ei jassa sinna tagasi wiia. Ja kui ma ka jassan — ei taha!“

„Ei taha?“

„Ei!“

„Jaan — ma — kargan kaanali.“

„Tead, tüdruk, weji on märg,“ pilkas Jaan, hoidis teda ometi salamasti kumest kinni.

„Oh küll oled sa paha! — Ei mina oleks arwata teadnud, et nii paha oled!“

„Jaan wastas jutuga:

„Siin tiigis on liig palju haugi, ütles karbikala, ma taganen jüa kantji, ja ujus kaluri wõrku. Just samuti oled sa minu wõrku ujunud, mis kuldkalafene. Müüd jäta wiisklemine. Wabaks ja ometi ei saa.“

„Uuesti hakkas neiu nuuksuma.

„Jaan istus ta kõrwale ja wöttis ta ümbert kinni.

„Mii teijiti ei ole. Lõpeta oma mitt, loll. Ja kuule parem, mis mul sulle on ütelda, Paari tunni tee siit on üks asunikukoht müüa. Mul on wanematekt wäike pärandus. Wenna Wilmi oma tuleb sinna juure, oleme ju ainult kahetseji. Sissemaksums aitab sellest. Mis weel puudub, teenime tööga. Aga niisugusel tubliil neiu, kui sina, Wisihen, õnnestub see ka. Sest sina waewa ei karda. Sellepärast, kui tahad, siis wõime kindlaks määrata, et kewadel lähme kohale.“

Wissheni pisarad kuivasid pikkamisi. Ta ei võinud teisi, kui mõelda, et Jaan ometi tubli pois on. Ja hea oli tasakesi libijewel paadil julgesti istuda. Ja mõttel, et varsti võib oma talus töötada, oli veel suurem rõõm. Siis aga tõusis talle jälle hirm palawasti südamesse.

„Jaan, armas Jaan — ma tahaks sulle ju tulla, kui seda juust nõuad, tõesti ja tõsiselt, ja tahan sulle olla hea naine. Ja — ja võib olla, et sind alati olen armastanud, ainult et olin nii pirtsakas, sest et sa nii julgunud olid ja kõike arwasid paremini teadwat — jah!”

„Sa kas ei jäänudki mulle alati õigus? — Kas ei taha sa saada Jaan Kattenbühli naiseks?”

„Jah jah, muidugi.”

„Siis anna mulle oraste peale üks nusu.”

„Neiu tegi seda.”

„Ja nüüd ütle veel kord: armas Jaan!”

„M r m a s Jaan, ma palun sind, pea paat kinni! — Ja lasse mu maale!”

„Et libahunt su mul nina eest ära napsab?!“ Sellest ei saa midagi!”

„Mõtke ometi järele, Jaan! Mis ütleb küla rahwas, kui ma sinu seltsis õõsel Breemeenise sõidan?”

„Mis nad ütlevad? — Me teeme wäikse pulmareisi nagu rikkad breemenlased. Breemen on peen linn. Usun, sa ei tunnegi teda veel? Homme näitan teda sulle.”

„Ma ei julge eluaga enam kellelegi silma waadata,” kostis neiu. Ja olen ometi alati pead kõrgel kannud. Jaan, Jaan, ära tee mulle seda häbi!”

„Mu wäike hõrefene — sinu ei saa mina parata ja sinu ka mitte. Siin on ainult libahunt süüdi.”

Wisshen tõstis pea.

„See on tõesti nii,” kinnitas ta tõsiselt.

„Arwan, et seda usud. Kui libahunt mind taga ei oleks ajanud — iial ei oleks ma sinu juure paati hüpanud.”

„Nii siis pean libahunti pruudi eest tänama. Tema ei ole kellegi peen kosjaisa. Aga wõtame asja nii, kuidas ta on.”

Neiu naeris läbi pisarate.

„Oh sina! — Wõi libahunt on su kosjaisa!”

„Nii on õige,” kirjistas Jaan. „Kas ei ole ma alati ütelnud: kord tuleb ja minu juure ja naerad. Tõmba küüned oma ümargustel kapa-kestel sisse, wäike nussukas, ja murise parem. — Ja nüüd tõmban purjed üles. Pead nägema, kuidas kohe lendame. See läheb tormiga kui sammetit mööda.”

Must puri lendas warts mööda üles, lõi paar korda, täitus õhuga, seisis. Kinnitõidetud tüüriga wuhises turbapaat otse kiirrongi kiirusega nõbrõiget weetead mööda oma sihi poole. Kas-

fete pilweräbalate wahel tekkisid ifka suuremad praod. Suurte walguksilmadega wahtisid sealt tähed alla Jaan Kattenbühli ja Wisshen Buttjarkeni pulmasõidu peale, millele neid libahunt oli sundinud.

12.

Wahcajal rändas Triin-Meid raskesti hingates toast kotta, kojast tupp, kummaliselt suuris silmis palawikuline läige. Nii tihti kui torn mõnda puutoffa wastu mõnda wäikesi akent lõi, nii tihti kui õõkull kuuksedes naeris, wõpatas ta ja jäi seisma, kunlas ettepirutatud peaga, framplikult üksteisest kinnihoidwate kätega.

Nüüd fajas wäljast heinamaarajalt raskete puukingade aste.

Triin-Meid surus käed südamele. Südamemeetlik põksumine ahwardas teda peaaegu lämmatada.

Kes läwale ilmus, oli Stiine — Stiine üksipäini.

Perenaine wahtis talle tarretult otja, liigutas huuli, nagu tahaks ta rääkida, aga aimusti heli ei tulnud kuuldawale.

Stiine pani woki kohale ja raputas pead, kui platši selle kõrmal leidis olewat tühja.

„— Kas Wisshen ei ole veel tulnud?”

„Wisshen? — Ei — Kuidas nii, Wisshen? — Mis asi on Wissheniga?”

„Niisama. See rumal tüdruk lippas äkki minu ja Gepe juurest minema. Meie uskusime, et ta koju jooksis.”

„Ta — ei ole — tulnud,” ütles Triin-Meid pikkamisi ja äigas käeseljaga üle otsakesise, mis niiske oli, kuna ta nagu ebaharilikult kahwatas.

Wana tüdruk silmitses perenaisi nüüd terawamini ja jahmatas.

„Jah, perenaine, mis sul on? — Näed wälja, nagu oleksid näinud wirrastust!”

„Pole — pole sugugi ferge asi, nii õudsel õhtul haige mehega üksi kodus olla.”

„Kas siis Inge su juures ei olnud?”

„Bidin ta saatma Stellichtesse Fiedleri eide juure rohku tooma. Tobias oli waga haige.”

Enne kui Stiine oma inestust sõnades sai wäljendada, astus Güerte uksest sisse.

„Selle teekonna oleksin wõinud jätta tege-mata,” pahandas ta turtjakalt. „See sulane on juba ammu kaubeldud.” Ta puhus kohmetamud käsi ja hoidis nad turbatule kohal. „Wagan wõtaks, on aga külm tuul!”

„Kas — keegi tuli sulle wastu?” küsis Triin-Meid.

„Inimesi — ei! Teist niisugust lolli ei ole, kes õõsel soos ümber kolab. Aga kord oli mul, nagu oleksin mingisugust warju näinud — ja siis oli ka hulumisest kuulda.”

„Tuul hulus kogu õhtu.“

„Hulus, jah. Aga tuule hulumisest oli veel teine hulumine. See kõlas — ütlen seda otsekohelelt wälja — see kõlas täpselt nii kui sel ööl, mil Wilm Rattenbühl tapeti.“

„Jssand Jumal, halasta!“ kirjendas Stiine. „Libahunt! — Libahunt käib jälle ringi.“

Triin-Alleid pööras pahaselt tüdrukute poole, aga teraw noomituis suri ta huultele. Nagu kiwikuju seisis ta, suuril silmil uksele wahtides, mille tagant jälle sammud kuuldawale tulid, julged, kiired sammud, kerged, heljumad.

Ja nüüd ilmus ukseraami wahela Inge, põsed wärskelt õhust, kiirest jooksust õhetamas, silmad säravad sisemisest õnnest ilusa sajutud käharpa ali, nagu Triin-Alleid teda weel iial ei olnud näinud. Ja rõõmsasti ulatas ta emale pudeli.

„Kohi onu Tobiasi jaoks, ema. — Ema! — Mis sul on?!“

Triin-Alleid seisis ikka weel nagu kiwikumud.

„Sina —?“ kogeles ta wärisewail huulil.

„Tal oli raske seda aimustki sõna ütelda.“

„Sina?!“

„Kiidetud olgu Jssand Jumal, et jälle terwelt oled koju jõudnud!“ hüüdis Stiine kerge-
mini hingama hakates.

„Polnudki nii wäga hull, Stiine,“ kinnitas Inge. „Õitti, jah, siis oli mul küll hirm. Aga Kort Ohlsen saatis mu Stellichtesse ja sealt tagasi. Nii hea, nii hea oli ta minu wastu!“

„Kort Ohlsen?!“

„See oli Stiine, kes seda täis häämmastust ja kahtlust küsis.“

Triin-Alleid ei rääkinud.

• Tema oli Kort Ohlteni nime kuuldes wõpandanud, nagu oleks keegi teda piitsaga löönud. Ja ta otsis weel sõnu — sõnu, millest ta ei teadnud, kas nad nõdrameelselt wiha, mis tas kees, pidid warjama või talle õhtu muretsemata.

Seal kisti äkki Tobiasi toa uks lahti. Lange-
tõbine tormas ruttu, õlekarwa juuksed külmaft higist kleepunud, waht sinikatel huultel, silmad punased ja nähtawasti mitte midagi nägewad, waid ainult otseti edasi wahtiwad. Aga kuigi pilgutumad silmad mitte midagi ei näidanud nägewat — kindlasti, nagu torm ja weewood oma teed lähewad, nagu weereb silmitu kuulja kõik häwitaw jõud, jooksis õnnetu mees, rusi-
kad ahwardawalt püsti, Inge poole. Paljad hambad frigisesid, ja ta elajalikult maskitujulisel näol seisid surm.

Riljatades katjus Inge ennaft peita suure
kasti ja woffide warju.

Tobias tormas talle lootsutades järele, jatu-
sus woffide peale, kaotas tasakaalu — siis olid

juba Üierke ja Stiine ta kallale jooksnud ja
Triin-Alleid kirjendas kõledasti:

„Tobias! — Tagasi! Tagasi! — Siia,
Tobias!“

Perenaise hääle kõla kuuldes ja Üierke kõwa
rusikat tundes ägas Tobias walusasti, wõpatas
kätega ja kuffus nagu walgust rabatuna tarre-
tult ja meelemärgufeta pörandale.

Salwatud õudusest, seisid selle kohutawa
etenduse tunnistajad.

„Mis see on?“ küsis Üierke terawasti.
„Mis see tähendab? Rusi-
saadik tungib Tobias oma hullutujus inimeste kallale?“

„Ja weel selle süütu lapse, oma lihase
wennatütre kallale!“ jätkas Stiine ja wõttis
nutwa Inge ümbert lohutades kinni.

„Siin on waja midagi teha!“ ütles Üierke
lühidalt. „Seesugune on kõigile kardetaw.
Siin maija, perenaine, Tobias enam jääda ei
wõi. Breemenis on sellekohaseid asutusi.“

Nüüd wiimaks leidis Triin-Alleid jõudu
rääkida. Waljusti ja wätkuwait silmil katkes-
tas ta:

„Kust see tuleb, küsid sa? — Mis see tä-
hendab? — See tähendab, et see „laps“ oma
kõwasüdamikkufega ja armastufepuudufega on
selle waele haige inimese wiimaks meeletuf-
teinud! Ei leidu kogu asunduses kedagi nii
lambakannatlikku kui minu waene mehewend.
Kas on iial teist keegi tema juust paha sõna
kuulnud? Aga sellele tüdrukule on ta alati
olnud koletis ja hirmutis. Ta otse wihtas seda
waest haiget ja näitas talle seda ka. — Suu
pea, Inge! — Weel täna õhtu ei tahtnud ja
tema eest wäikeft käiku teha. Ja kui sa wiimaks
teele läksid, siis hukufsid soos ümber, nii et
haige rohtu õigel ajal ei saanud. Mina ei inesta
põrmugi, et ju onu wiimaks sind wihtama hak-
kas. Mitte põrmugi ei inesta ma.“

„Aga asi ei wõi nii jääda, perenaine,“
püüdis Üierke oma arwanisel. „Sa pead midagi
tegema. See on minu kohus!“

„Pea, pea, Üierke!“

Triin-Alleid seisid nagu ilus fuuria kajas.

„Jah, — pea ja tahan ka. — Sul on õigus!
Selle juhtumise järele ei wõi need kats. talus
enam ühes elada. Aga mitte Tobias ei pea
minema. Tema on Kreieni peremees. Ja pere-
meest ei wõi ju talust ära saata. Aga tüdruk
peab talust lahkuma, weel täna, jalamaid! Mitte
aimust wõdki ei taha ma teda siin enam pidada.“

„Ema!“ kirjutas Inge. „Oh Jumal! —
Mis süüdi olen ma siis teinud?“

Triin-Alleid ei kuulanud teda. Nagu hullu-
tuis jätkas ta:

„Seitse aastat olen ma seda teie wahel
tannatanud, — siin head nõu andes, seal lepi-

dada püüdes, — alati hirmul olles seesuguse haiguseloo eest, nagu see täna väljendus. Müüd on minu jõud otjas. See on liig! Tahan saada rahu, viimaks ometi rahu! Ei jõua wastutust enam kanda. Luerkel on täis õigus! — Wii Inge minema, enne kui Tobias ärkab. Wii ta Gepe juure. Gepel on kedagi käepärast. Tema juures võib ta elada. See ostab teda walmata. Nuttu! Wii kohe!”

Stiine ei waielnud wastu. Ainult narr paneb kõnehoole ja härrajutule wastu, olgu härra kas kuniingaš või talu perenaine. Aga kõnetornid ja härratujud mööduwad. Tark ootab oma aja ära. Ta wõttis Inge käewarrest kiini.

„Siis tule!”

„Aga Inge seisib kivistatna nagu Triin-Mleid emist, suured silmad täis kohutust tarretult wõorasemal. Ilmes, mida see nägu täna kandis, luges neiu esimest korda ta tõsist meelust. Esimest korda lõi tema usaldawasse hinge aimdus, ei, weene, et see naine, kelle armastust ta otinud seitsaadi, mil ta jita tallu tulnud, teda wihtas surmawa, mitte millegagi lepitatama wiha — et ta teda sai wihtama wiimsest hingetõmbusest. See hirmus leidis tegi ta tummaks. Nagu jää tegi see äratundmine ta oma üksinduses külmaks. Ei olnud ainuštki inimest ilmas, kes teda armastas! Isamajast, mis teda pidi kaitsma, lükkasid ta wälja need kaks, kes olid ta hoidjad!”

„Tee, mis ema ütleb,” tungis Stiine. „Tule. Kas sul siis rätikut ei ole?”

Inge ei liikunud.

Ta waihtis ikka weel wõorasemale, täis ehmatust, täis südamewalu.

Triin-Mleid, metsikult tehtud Inge filmade kõnest, kirjendas:

„Luerke! Stiine! Wange tähele! Teie saate weel näha, et see walelik tüdruk mu Lütjendamis pahaks teeb sellepärast, et ma ta julgeolekule mõtlen. — Aga mina ei lasse emast sellest hirmutada. Olen täitnud oma kohuse tänapäewani — ja täidan seda ka edasi!”

Ta lastus Tobiasse kõrwale põlwili ja kummardas sügawasti tema kohale.

Poolwägisi wiis Stiine Inge nstest wälja.

„See on ainult tänaseks ööks, tüdruk,” sõjastas ta neiuale kõrwale. „Küll saab koit jälle korda.”

Inge läks nagu unenäos, uimaselt mahalööbud oma saatusest.

Lühikese rännaku järele seisid nad Gepe maja ees, samas kohas, kust Wischen metsikus hirmus oli põgenenud. Stiine hüüde peale lastis Gepe hilisest külalisest imestades tupp.

Restis tüff aega, enne kui Stiine oma tuleku ostarwe Gepele oli selgetš teinud, ja siis

pidi Gepe ometi ka põhjust teadma, hullu Tobiasse seletamatu kallalepippumise. Sellest sai pikk jutt. Ja siis weel oletused, kuhu Wischen w is jääda — neil polnud üldse lõppu. Mõlemad wanad tudrukud kütitasid koldetule ees külg külje kõrwale, pead longus, meeled ärewil. Kumbki ei pidanud selle juures silmas Inget.

See istus omal wiisil waikselt ja nagu unenäos ukse lähedal, ega kuulnud, mis tule juures sõjastati. Nagu ratas keerlesid rasked mõtted tema peas. Wäljaetud isamajast — mitte üheks ööks, nagu Stiine teda halastusest tahtis uskuda panna — ei, igaweseks! — Wihatud oma lähematest sugulastešt! Sellesse omi saadetud, kus Gepe teda pidi walmama! — Ja ei olnud kedagi, kes tema saatusest osa wõttis. — Dniet!

Keegi oli tema wastu olnud hea, seletamatu hea! Weel täna! Ja see ainus oli sama ükšik kui tema — teda wihati sama põhjuseta kui teda! Tema maja oli ruumikas. Miks ei pidanud ta minema tema juure, ükšik ükšiku juure!? — Gepel oli kogu Lütjendamist seltsiks. Kort Ohlsenil oli ainult Inge. Ja Ingel oli ainult Kort Ohlsen! —

Need polnud selged mõtted, see oli waid tume poolehoidwuse tung, nagu ta lihtmeelseid südameid ja loomi ešsimatus selgeltnägemises jumib minema nende juure, kel nendega on head mõtted.

Runa wanad tule ääres lobisesid, tõusid Inge tasakesi üles.

Tasakesi lükkas ta riimi ukse eest ja läks hilisusest wälja.

Ja siis jooksis ta mõtlematult, ilma tagasi waatamata, otseteed Ohlseni talu suunas edasi. Sadas wiha, mis oli lunnega segatud.

Neiu ei hoolinud sellest.

Ohlseni toaknašt milkus tuli. Selle poole jooksis ta nagu lootusetähe poole, mis talle siin maailmas säras.

Uks oli lukus.

Neiu koputas.

Pikkamisi awati. Kort Ohlsen ise seisib ukse- raami wahel. Tema taga seisib turbatule wide- wif. Sulane Lütterjaan norstas juba ammu oma toas.

Inget nähes tõstis Kort Ohlsen nagu tõr- judes oma käe.

Weel enne kui ta sai rääkida ütles Inge:

„Lase muu oma juure tupp, Kort Ohlsen. Wõta mind oma majja. Mul pole enam kodu- koha. Ei ole enam inimest, kes minu juure kuulub. Häbas jooksin ma sinu juure. Lase mind oma juure jääda!”

Ohlsen awas tee, aga ušt ei pannud ta neiu järele mitte luku.

„Sa tuleid minu juure — — minu juure.“

Dhlsenil näis waew olemat aru saada.

Äkki kahmas ta neuu käteist kinni, tõmbas ta kolbetule ette toolile ja kummardas tema kohale, nägu särav õnnest, silmad säravas leegi, et Inge ehmatades oma silmad sulles.

Uga sama ruttu ajas ta enese jälle sirgeks ja ütles jumbutatud häälega :

„Ma ei saa sellest aru, tüdruk. Sa pead seda mulle selgemini seletama.“

Katketena, lendawail sõnul ja aegajalt muutatades kohutawat sündinust meele tuletades, jutustas Inge oma haige omu kallalekippumise, Triin-Meidi wihast ja sellest, et ta tema oma majast oli wälja kihutanud Gepe juure.

„Siia põgenesin ma, KortDhlsen. Gepe muud ei tee kui waletab. Ma ei taha tema juure jääda.“

„Küll ema wiib su warsti koju,“ ütles Kort Dhlsen ikka weel nagu wõlutuna.

„Seda ei tee ta iialgi! Triin-Meid Kreimeier wihtab mind. Täna õhtul nägin ma seda ta filmist!“

Dhlsen ei wateelnud wastu. Tema mõistis: kes selle õrna olemuse õõsel saatis sohu, see teda ka ei armastanud.

„Müüd tean ma ka — “ Inge jumbutas oma hääle — „see ei sündinud juhuslikult, et Triin-Meid redeli ära wõttis, kui ma põõnigul olin.“

„Redeli wõttis ta ära?“

„Minu jalgade eest Sel õhtul, kui ja meil käijid. — Oh Kort Dhlsen, kuhu pean ma minema, kui sina mind oma juure ei wõta? — Omu Tobias tahab mind tappa, ja Triin-Meid wihtab mind. — Mul pole maailmas kedagi! — Sina oled minu wastu hea olnud — sina üksi. Jäta mu oma juure, Kort Dhlsen. Sul ei ole tüdrukut. Mina tahan olla sinu tüdruk. Tahan töötada ja sõna kuulda, ükskõik mis mind teha käsid. — Ära lüüka mind wälja! — Ära lüüka ka Sina mind wälja!“

Ta kahmas Dhlseni kae järele omas südame-liffuses. Nagu oleksid olnud neuu sõrmed tulised, nii ruttu tõmbas Dhlsen oma kae tagasi.

„Sa ei wõi minu juure jääda,“ ütles ta kiirel sammul käis ta kofas edasi ja tagasi, ise selle juures wihastelt sõnakatkeid pomisedes.

„Kes wõis seda ette näha? — Ja pääseteed ei ole! Mitte aimusiti nõu! — Uga lõpp peab sellele tulema! Lõpu teen ma! — Ja kui ma ka ise oma kättega —“

Ta pööras, waatas Ingele, kes tasakesi nuttes kolde ees istus. Nus mõte ärkas temas ja maalits talle äkki kuulmatu õnne filmade ette.

Kes seal surmanikurbade filmadega ahastades tema otust ootas, oli tema oma, niipea kui

ta seda ihkas. See maksis tal ainja sõna — miks ei pidanud ta seda ütleva? Kas ei olnud ta teine — mis? Kas ei ümbritsenud teda uus maailm? Wana oli ta maha jätnud. See jäi surmiks, jäi surmiks, kui ta teda ise ei äratanud. Miks ei pidanud ta teda magada lastma, igaweesti magada, ja kinni haarama õnnest, mis enmast temale pakkus?

Wõimsalt kahmas kiusatus temast kinni.

Ta astus Inge juure, kes araks tehtuna toolilt ei julenud tõusta.

„See on sinu oma süü, tüdruk,“ ütles ta tumimalt. „Sinu oma süü on, mis sellele järgneb. Kas ei ütelnud ma sulle, et pead minu eest hoidma?“

Inge pea wajus kurwalt norgu.

„Ma ei teadnud ju, et ka sina mind wihtad — ka sina!“

Kaks suurt piyarat weeresid tal üle nāo alla.

„Wihkan?! Narr! Kas ja siis ei tea, et mõni inimene ka I i g armastaks wõib saada?“

„Oh kui ma seda tohiksin mõelda!“

Hõiskamine kolas neuu häälest.

Ta kargas püsti. Nagu kaks musta päikest waatasid Dhlsenile ta filmad läbi piyarateloori näkku.

„Kui asi nii on, siis jätab ka minu küll ka oma juure! — Wististi teed sa seda!“

„Minu armastus pole rõõnuustamisefek,“ tõrus Dhlsen kibedasti. „See wõib tuua sulle waid õnnetust, valu ja teotust!“

Uga Inge raputas pead.

„Mina ei karda. Kui wõin waid olla sinu juures. Jäta mu oma juure, Kort Dhlsen!“

Nagu piiritu alistumise kuu seisus neuu tema ees. Ja Dhlsen mõistis, mis ta temalt nõudis, seda neuu tegi, tegi etteheiteta, kahetsusetu. Ta polnud ju ka õudse surma hädasõhtu ei millekski arwanud mõttes, et teda wõib päästa. Ja ometi luges ta neuu usaldawast noorest nāost, et ta süütus teadmusetu oli sellest, mis ta palus. Siis wõttis Dhlsen kõik oma jõu kokku.

„Ei, ei, ei! — On asju, mida inimene teha ei wõi!“

Ja siis ütles Dhlsen temale nii rahulikult, nagu ta seda sel õhtul weel polnud teinud :

„Mu armas neuu, seda pead sa teadma ja usuma, et kedagi teist olemust ei ole, kel sinuga on paremad mõtted kui minul. Sellepärast lase enda saata Gepe juure. Tema on õiglase inimene. Seal pole sul midagi karta.“

Inge pea wajus kurwalt longu.

„Tõota mulle, et tema juure jääb, Inge.“

„Eluag Gepe juure? — Oh Kort Dhlsen — seda ma ei wõi.“

„Mitte eluajaks! — kolmeks nädalaks — kolmeks kuuks — kuni — kuni ma sulle olen leidnud mõne teise asupaiga. Toota!”

„Baevaga, wiivitades tuli vastus.

„Kui sina mind oma juure ei taha jätta — siis teen, mis käsid, Kort Ohlsen, olgugi see mul väga raske. Aga — ära jata mind Gepe juure kauaks!”

Ohlsen hakkas walgusti naerma.

„Küll ma tule alla teen! Selles ole weendumis.”

Neiu kätt kõwasti oma käes hoides, saatis Ohlsen Inge Gepe majafesse juure.

Juba eemalt kuulsid nad wamu tüdrukuid põgenejat hüüdwat. Ja Gepe jäi sõna heitluses kirku, kui ta nüüd Inget terwena nägi lähememat oma endise peremehe käeförwat.

Ohlsen ei hoolinud ta kohmetusest.

„Siin toon ma neiu tagasi. Gepe. Ja nüüd jääb ta sinu maija. Walwa teda. Ära lasse teda oma förwalt kaugele. Panen ta sulle hinge peale. Sul ei pea olema rahu maailmas ega taewas õnnistust, kui lubad, et temale midagi paha juhtub!”

Gepe oli wihane.

„Magu ma oma kohust ei tunneks!? Magu peats sihuke mulle seda weel meele tuletama!”

Aga seda ütles ta alles, kui Ohlsen juba kaugele oli.

13.

Alles hilja läks Stiine Kreienile tagasi.

Ta ei jutustanud perenaisele midagi Inge põgenemisest ja sellest, et Kort Ohlsen ta Gepe juure jälle tagasi toonud. Siis imelik näis Triin-Mleid olevat filmist, just kui meeletu. Ja Wisshen ei olnud ka weel kodus.

Stiine süda oli raske hirmust. Teel oma kambrisse märkas ta tumeda inestusega seal kohal, kuhu Tobias Inge kallale kippudes maha kukunud, wäikesi muste, alles märgi soomudatükke. Aga ta ei mõelnud selle üle sügawamalt järele. Tema mõtled wiibisid täis kartust Wissheni juures. Walwates, oodates saatis ta kogu öö mööda. Niipea kui hommik koitis, läks ta perenaise juure.

„Tüdruk ei ole ifka weel tulnud. Ma lähen nüüd külawanema Wosfi juure.”

„Ja, mine!”

„Mehed peawad soo läbi otjima.”

„Jah. Seda peawad nad tegema.”

Nad otjised soo läbi, kõik Lütjendammi terwed mehed, hommitust kuni õhtupoolikuni. Nad leidsid Wissheni woki, aga tüdrukust enesest mitte jälgegi.

Aremus oli määratu.

Tuldi otjusele, et waja Kort Ohlteni wastu tegutseda. Juba koondusid waprad poisid wõitluswalmilt külawanema kotta, kui nad paadimajas äkki nägid Jaan Rattenbühli turbapaati kinni siduwat. Ja tüüri juures istus, piirut habelikult, aga täiesti terwelt, Kreieni noor tüdruk.

Rogu rahwas tormas neile küsimustega kallale.

Wisshen ei awanud suudki, waid peitis oma pea Jaani õlale. Jaan pidi seletama.

„Siis oli tal tõesti libahunt kannul, kui ta sinu juure paati hüppas?” tahtis külawanem Wosfi teada.

„Nõnda tüdruk räägib.”

„Hundina wõi inimesena?”

„Ei tea mina. Mina teda ei näinud.”

„Ja tüdruk?”

Ei, Wisshen ei olnud teda ka näinud, waid oli ainult ta tulekut kuulnud. Kõle oli see olnud. Ja kõle oli see müüdk, kuidas Lütjendammi rahwas talle otja wahtis.

„Meie olene pruutpaar,” ütles neiu jonnakalt ja hoidis Jaani käest kinni. „Kewadel teeme Jaan Rattenbühliga pulmad.”

Aga õnnejoowe ta ei oodanud. Peaaegu sama kiiresti kui libahunt eemale jooksnud, jooksis ta Lütjendammi rahwa eest maija. Aga tema ilnumine ja ta teadete ebamäärasus wõtsid rahwast põhjuse wihastada. Kõik läksid laiali.

Möödus mitu päewa, nädal, peaaegu kaks nädalat. Igal teisel hommikul pidi Stiine Triin-Mleidi käjul oma sõbrannale Gepele wiima forwitäie häid asju, tatratangut, kartusid, pekki, worsti, leiba. Kreieni perenaine ei lastnud oma wõörastütart puudust tunda. Gepe ei tarwitsenud enam külas talust tallu söömas käia; ta ei läinud ka enam tööle. Duford meeldis talle hästi, ja see haawas teda, et see Ingele wähem meeldis.

Inge istus kirkust ja unustades murkades. Kort Ohlteni nägi ta waid eemalt. Nii lähedal kui Gepe maja Kort Ohlteni majale ka seisid, tial ei tulnud ta teda waatama. Ta näis olewat unustanud, et maailmas elutses keegi Inge Kreimeier.

Jõulud ei olnud enam kaugele.

Sügawaimas talweikinduses seisid soo, rietatud lumerüüsse, tühi inimestest ja loomadest.

Lõuna oli möödunud.

Triin-Mleid istus ilma, tööta ja mõtiffledes omas toas. Tobias oli tema juures. Mitte minutitki ei tahtnud Tobias teda filmast lasta. Weel lollemaks muutunud pärast wiimast haigusehoogu, istus ta jalgpingil raudahju ees ja kohendas roobiga turbaid ning siis jälle kobas

malmist ahjul seiswaid fujusid — Adamat ja Gewat õutapuu kõrwal, Raini, kes Nabeli maha lööb, Jakobit taewaredelitega ja Joosepiti, kelle ta wennad ära müüwad.

Triin-Mleid mõtted rändasid röömutult. Wilm Rattenbühli surmast saadik walitses Kreienil tühjus, tühjus ja wõlumusetu olek noorele naisele, kes täis elumälga. Darmis oli uut pere-meest. Meest, kel jõudu oli peret käskida ja perenaist ennast üles kanda eluförgusele, kuhu ta kadunud mees seda ei olnud jõudnud wiia ja kuhu teda ka ei jaksaks tõsta noored poisinõid, kes nagu armuunud isafassid ta maja ümbritsesid.

Ja mees, kes temale nagu loodud, sest et ta nagu temagi pattu tundis; kuidas ta jalgade alla tallas, mis selle mehe teed kinni pani ja teda takitas kofimises!

Miks?

Kas Kort Ohlsen tõesti armastas seda eikodagi — naist, seda wäikest, kahwatut Inget.

Triin-Mleid seda ei uskunud, Mida kauemini ta selle üle järele mõtles, seda vähem wõis ta seda uskuda. Ei, kus Triin-Mleid ühes Kreieniga waekausis seisis, see pidi iga teine kaal õhku tõusma. Wõimalik ainult, et Ohlsen ei teadnud küllalt selgesti, et kõik tema wõole kaldus — nii talu kui naine! Wõimalik, et ta temale oleks pidanud oma tulewikufawatjustest selgemini rääkima.

Aga Ohlsen ei tulnud! Hoidis taft jama kõrwale nagu teisedki. Kuid temal, Triin-Mleidil, ei jätkunud kannatust kauemini oodata. Rahju oli tal igast noorest päewast ja nautimiswõimalusest, mis tühjalt ja kasutumalt õhtule wajus. Mitte enam kaua ei wõinud ta seinapeegel teda tunnistada ilusaimaks fogu afunduses, tema oli wäsinud haiget lolli põetamast. See pidi minema! Ära tema filmist nagu Inge, maad andma õunale, mis ometi kord pidi tulema!

Tasakesi tõusis ta, Tobiasist kirja pilguga riivates, wõttis kapist tüki paberit ja kirjutusnõud ning hakkas kirjutama.

Tobias ekkitas teda.

„Triin-Mleid — kus on Inge?“

Ta küsis seda sel päewal juba kuwendat korda.

Kirja kohal kumardades wastas Triin-Mleid, ennast kannatusesele sundides:

„Inge ei ole enam siin.“

„Mitte? — Nii. — Miks ei ole ta enam siin?“

„Ta ei olnud minu wastu hea, mu Tobias seda ja ju tead.“

„Ei olnud minu wastu hea. Ja jah, seda ma tean. Ei, tema ei olnud Tobiasse wastu hea.“

Silmapiilgu mõtles ta raskesti. Otsaesine läks tal waewas fortsu. Siis küsis ta:

„Triin-Mleid, — kas on — on ta — siis Grasdorfi surmajal?“

„Ei, ei, Tobias. Ta elab. On Gepe juures.“

„Elab! — See on siis hea. Mina arwasin ikka — See on kummaline.“

„Mis, mu Tobias?“

„Ei midagi midagi! — Ma unistan tihti raskesti, tead. — See on hea, et ta elab. Gepe juures? — Nii.“

Aga juba mõne minuti järele kordas Tobias oma küsimust: „Kus on Inge?“ ja küsimus- ja wastusmäng algab uuesti. Lõpp oli ikka sama: „Inge polenud minu wastu hea. — Aga Triin-Mleid on minu wastu hea. — On ta seda!“

„Jah, Tobias.“

„Wäga?“

„Wäga.“

„Suudle mind.“

Triin-Mleid suudles ta otsaesist.

Tobias naeris ja läks ahju ette tagasi:

„Näe.“

Ta ofutas mustale Gewale ahjuplatel: „Triin-Mleid?“ — Ta afutas Adamile: „Tobias! — Tobias-Triin-Mleid — ja muud midagi — muud midagi suures laias maailmas! — Ho! See on tore!“

„Miks?“

„Aha! Triin-Mleid tuleb Tobiassele. Triin-Mleid on seda wandunud.“

„Hst, Tobias. Seda ei tohi keegi teada.“

„Ei tohi keegi teada,“ kordas Tobias.

„Enne pead täitfa terweks saama.“

„Ho, ma olengi terve! — Kas tahad näha, kui tugew ma oleu?“

Ta katsus kätt perenaise ümber paana, waewaga tõrjus see tagasi.

„Tobias peab täitfa hea olema, üsna sõnakuulelik, ja tegema, mis Triin-Mleid talle ütleb.“

Tobias nokutas pead.

„Tegema, mis Triin-Mleid ütleb.“

Triin-Mleid ofutas walmile kirjale.

„Selle kirja wõtab Tobias müüd!“

„Wõtab Tobias!“

„Ja wiib ta —“

„Kort Ohlsenile.“

„Ei!“

Tobias kähwas püsti, wiskas kirja wihaselt maha ja astus jalaga peale.

„Mis see tähendab?“ küsis Triin-Mleid kardasti.

(Järgneb).

Poola rahwuspäha puhul.

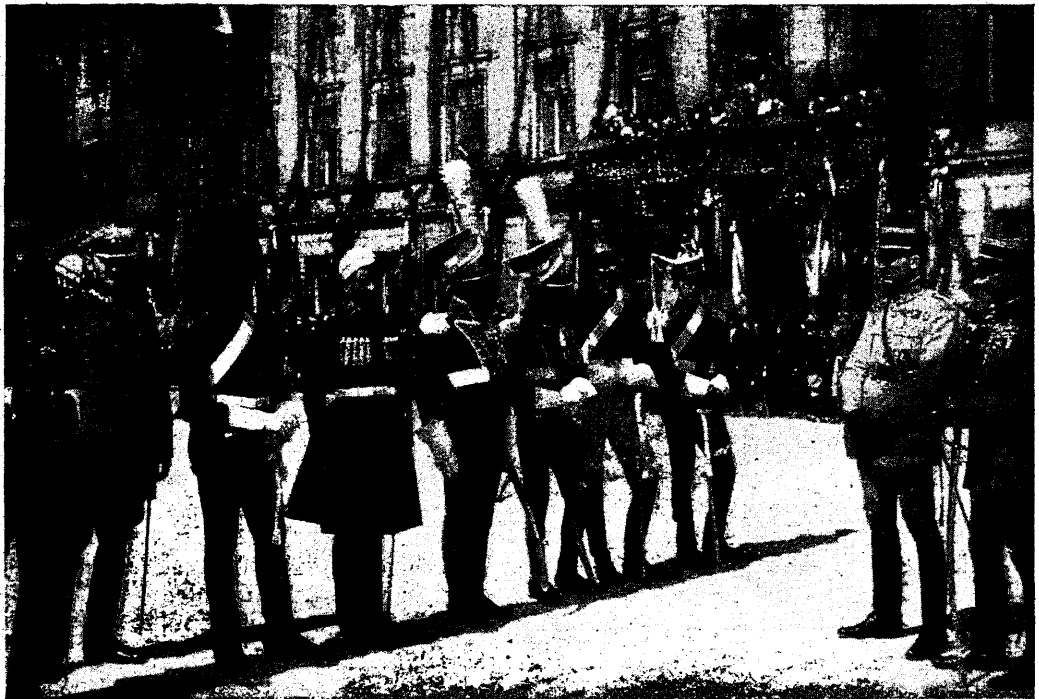
3. mai on suurim rahwuspäha Poolas. 3. mail 1791a. wõttis Poola seim vastu uue põhiseaduse. See põhiseadus muutis loosungi, mille järele sammusid kõik suured Poola wabaduswõitlejad.

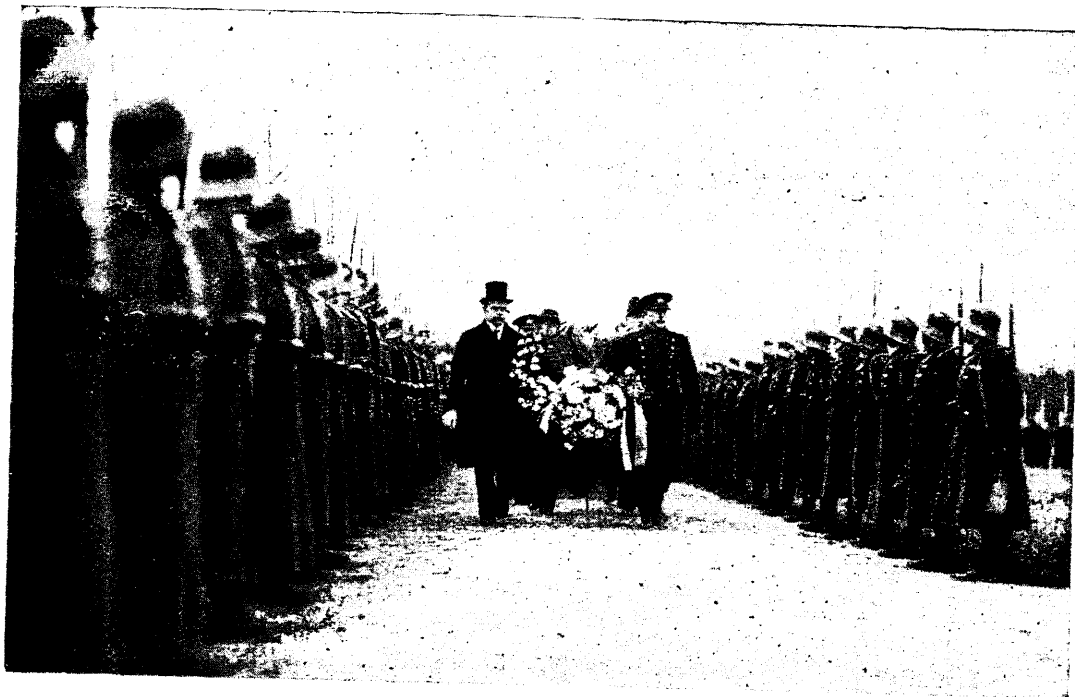
Poola rahwakangelase marssal würst Josef Poniafowski ausammas Warsawis.

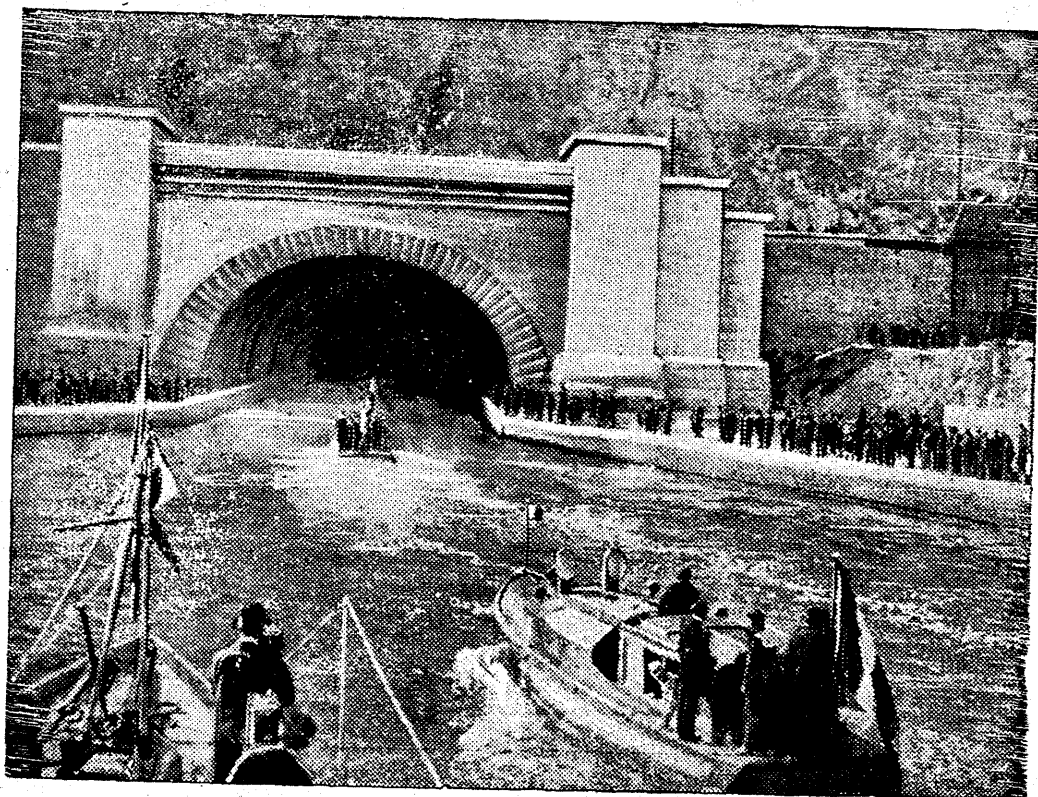
Marssal Josef Pilsudski.

Poola ratsawäe rügementide esindajad marssal würst Poniafowski mälestussamba awamisel Warsawis, würst Poniafowski aegses wormis.

Pärjapanek Wabadussõjas langenuile end. Eesfi polgu ja 1917 a. sõjawäeliste organisat. poolt Tallinna sõjawäe surnuaial. Pärja kannavad major O. Kurwiis ja hra P. Schneider.

Hiljut awati Lõuna-Prantsusmaal, Marseilli läheduses "maailma" suuim laewasõidu tunnel, mis ühendab Wahemerd Rhoni kaanaliga. Tunnel on 7266 mtr. pikk ja nõnda kõrge, et temast isegi okeaanilaewad wabalt läbi pääsewad.

Tõtt ja nalja.

Opetajanna: „Armas Jumal näeb kõik, mis iial teete. Nüüd ütles, Ansi, mispärast pead sa oma wanemate ja õpetaja sõna kuulma?“

Õpilane: „Sellepärast, et muidu peksta saan!“

Seletus.

„Isa, mis on takt?“

„Takt on, mu poeg, see, kui halli peaga mees nooruslikule daamile, kel roosad palged, meeletuletamata jätab, et nad üheskoos on koolis käinud.“

Sõbrannad.

Elli oli wiibinud neli nädalat suurlinnas, tuli tagasi ja jutustab nüüd luisates oma wõitlustest, mis ta seal saawutanud.

„Oh kui tore see oli,“ suurustas ta. „Mehed põlwitasid seal mu ees!“

„Kas sa seal siis nii palju uusi kingi ostsid?“ küsis ta sõbranna kihwtiselt.

*

„Kuidas läks eilne pidu Uusrikka juures?“

„Kõik oli rahulik. Ei olnud seal ei suppi, lauakõnesid ega hambaorke!“

Rousseau ja Voltaire.

Rousseau tahtis Voltairele mingisuguse haawamise eest kätte maksta. Kui Voltaire teda kord külastas, ei leidnud ta teda kodust. Kuid Rousseau kirjutuslaud oli tolmune. Sellepärast kirjutas Voltaire sinna tolmu sisse sõrmega: „Siga!“

Järgmisel päewal kohtas ta Rousseaud tänaval ja ütles: „Käisin eile Teie juures.“

„Tean,“ wastas Rousseau. „Olite ju oma nimekaardi mu lauale jätanud!“

Kumb?

Inglise luuletaja Jeffries näitas kord oma ametwennale kepiga üht pentsikut isikut, kes kaebealusepingil istus.

„Kas näete seal minu kepi otsa kohal seda toredat kelmi?“

Kaebealune küsis silmi pilgutamata:

„Kumma otsa kohal, mylord?“

Habemeõigus.

Prantsuse kuningas Lui IV. ei maksnud heameelega wõlga. Ta oli oma kassapidajaga kokku

rääkinud, see ärgu maksku kellelegi ka tema küsuli, kui ta selle juures oma habet ei puuduta.

Selle märgi sai üks kuninga wõlausaldajatest teada, ja kui kuningas temale käskis wõlga ära maksta, ütles kelm wõlausaldaja tasakesi:

„Palun Teie majesteedilt alandlikult andeks. Aga Teie habemes ripub üks leiwaraasuke.“

Silmapiilk kahmas kuningas habemesse, ja mees sai oma raha.

Aruldane kokkukõla.

Noormees: „Ma jumaldan sind! Tahan elada waid weel sulle!“

Neiu: „Ilus, mu sõber! ja mina tahan elada waid weel sinust!“

Tingitud otsekohesus.

„Kui ma Teie kaitsmise pean oma peale wõtma, siis peaksin ka kõik täielikult teadma. Kas olete mulle weel midagi teatamata jätnud?“

„Ainult selle kõha, kuhu ma kalliskiwid olen ära peitnud!“

Päike.

Äriomanik (wanemale tipp-preilile): „Ähwarduskiri minu wõistlejale on suurepärane! Wõiksin Teid selle eest otse suudelda!“

Preili: „Oh härra peremees, olen alati arwanud, et kord aru saate, et mul suu õigel kohal seisab.“

Hädaohtlik plaat.

Kord külastas keegi daam seda ajaloolist sõjalaewa, mille käsuanadjaks Trafalgari lahingus oli Nelson. Ohwitser näitas temale suurt waseplaati, mis laewalaele oli kinnitatud, ja seletas:

„Waadake, armuline proua, siin langes Nelson merelahingu ajal...“

Millele daam wastas:

„Pole sugugi ime, kapten. Sest ennist komistasin ka mina sel plaadil.“

*

„Täna keetis mu naine esimest korda.“

„Nii? Ja mis siis oli?“

„Praetud hani?“

„Ja sinna juure?“

„Kirumine ning pisarad!“

TELLIMISE HINNAD:

Aastas (24 nr.nr.)	Mk.	750.—
1/2 „ (12 nr.nr.)	„	400.—
1/4 „ (6 nr.nr.)	„	225.—
1 kuus (2 nr.nr.)	„	80.—
Üksiknumber	„	40.—

Toimetaja: P. GRÜNFELDT.

Wäljaandja: K. o. -ü. „ARENG“.

TALITUSE AADRESS:

Tallinn, Müüriwahe tän. nr. 16

(üks B Laenukanga majas).

Telefon 12-53.

KUULUTUSTE HINNAD:

1/1 lhk. M. 3500.—	1/4 lhk. M. 900.—
1/2 „ „ 1750.—	1/8 „ „ 450.—
1/3 „ „ 1200.—	1/16 „ „ 225.—

Tekstis 50% kallim.

Tellimisi wõtawad wastu kõik postkontorid, raamatukauplused ja „Romaani“ esitused.

Wastutaw toimetaja P. Grünfeldt.

Wäljaandja Kirjastus-õsahisus „Areng“.

Trükitud „Ebu“ trükitöjas S. Rompaasi t. 40, Tallinnas.

A. P., Udo Riga, V. R., F. Rätsep, Karl Rossmann, Tamara Rist, E. Rutoff, Annette Reismann, Ewald Raaman, Miralda Rikson, Martha Raaman, Leida Raaman, Leida Sarjas, V. Sawing, Rudolf Sarw, August Saller, Ölme Saller, R. Sendovski, M. Stein, Herta Steinmann, E. Steinmann, A. Tiinits, V. Tallmeister, A. Tiitso, Nikolai Tennusk, A. Tulik, D. Timm, I. Tiitso, Leida T., R. Vaho, L. Vaho, R. Veber, K. Veski, Aug. Veidenthal, Karl Viiluph, J. Vinnal, Harald Viik, K. Vahtra, Lola Vinter, Alfred Zimmermann.

Tartust: Sinaida Entson, Aleksander Entson, Hulda Grünberg, A. Ilwes, Johannes Jõul, L. Jõul, Arn. Kiple, Karl Kask, Ilmar Karro, Arn. Neostus, Hedwig Puijat, Hillar Priima, Velda Rütli, R. Solba, K. Tamman, L. Tamman, Silvia Tulff, Urb, Arvid Vilmo.

Valgast: Olga Falkenberg, R. Hiir, A. Luutsis, M. Lõhmus, L. Luutsis, A. Kroon, K. Kroon, Joh. Kroon, Al. Kroon, A. Kana, N. Kana, M. Kana, A. Mürsepp, L. Morgenroth, T. Morgenroth, Richard Kolts, K. Kask, Leppik, A. Rekan, E. Rebane, V. Treumuth, Max Unt, H. Vilist, K. Veinber.

Pärnust: Angeline Ausberg, Uno Janson, Juurikas, Joh. Kiwi, Joh. Klaassen, Milda Küng, Alfred Lõhmus, Paul Leppik, Joh. Midri, K. Oja, Elise Ostrov, M. Põldsam, H. Reimann, G. Reinhold, Silva, B. Toomväli, L. Tugetam, R. Vaher.

Rakverest: Aleks. Asi, Gustav Elm, Harri Kängsepp, L. Kips, M. Kadak, Vold. Kadak, B. Kruusmann, Joh. Kask, Fritz Kask, A. Leiberg, Ernst Luik, Ulrich Tenneberg, Felix Tenneberg, A. Viller, Vilhem Vundereich, A. Villet.

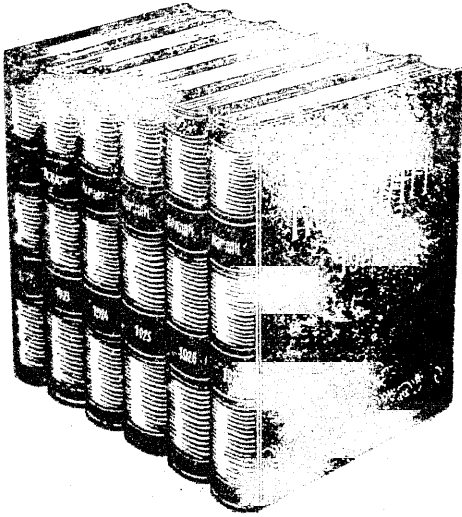
Tapalt: H. Beikmann, Edy Embach, A. Jantra, Karl Juul, H. Koort, E. Kangur, Hilda Kivirähk, Kuku, Bernhard Kullak, H. Kaasik, G. Loorberg, B. Luuk, E. Luuk, S. Lauton, H. P-pp, V. Terts.

Paidest: Marie Breiberg, Edith Michelson, Elmar Tanberg, Salme Tõnisson, Leida Valter, L. Reinmann.

Viljandist: Ida Litter, Asta Nurk, E. Neumann, Mary Riimandel, Pauline Viru, Alide Viru. **Mõisaküläst:** Heino Kuld, Lydia Tamm, Johanna Urro. **Narvast:** A. Kukke, K. Laasik, Boris Läte, Volly Raup, O. Rotmann, Jakob Sahk, Karl Sahk. **Võrust:** Jaan Kilk, Joh. Palkman. **Haapsalust:** I. Intson, J. Puusepp, E. Raimtal, Aug. Saar, E. Sooman, L. Tallenhof. **Kohtla Järvelt:** F. Anton, M. Sillenbach, **Jõhviist:** Milda Karpin. **Tormast:** A. Aro, Erich Dorbeck, R. Koppel, **Vägevalt:** Lya Aumees, **Aruküläst:** Joch. Bach. **Jänedalt:** Val. Bootor. **Keilast:** A. Eermann, A. Kutpri. **Raasikult:** O. Lipstok,

Joh. Janson, H. Lipstok. **Jõgevalt:** Elmar Klausson, Armand Karo, M. Kvasmik, Ernst Tobber. **M. Tiidur. Ristiküläst:** Em. Grents, Leida Kurm, Leida Teearu. **Kil. Nõmmelt:** E. Rossmann, Ed. Rossmann, Arnold Tisler. **Lehtsest:** Elise, Lisanne Vöölmann. **Kiiust:** L. Hermann. **A. Tamberg. Vaivarast:** Anny Siren. **Hagerist:** P. Jänes, **Laiuselt:** A. Fischer. **Narva Jõesuust:** Edgar Grünberg, A. Tooren. **Kadrinast:** E. Olla. **Hiiu Kärldlast:** Agnes Küla, Adam Kiindok, Alide Kiindok, Magda Tarning, Viktor Tõkke, Leida Visso. **Paldiskist:** R. Johanson, Kutt, Alfred Lunter. **Mägistest:** P. Korp. **Harju Rannamõisast:** J. Hanso. **Salla Tammi-kust:** Karl Goldberg. **Harkust:** Aksel Kann. **Nehatust:** A. Kruuberg, Valter Pohla, **Märjamaalt:** Ed. Kristin, E. Uumann, Bernhard Vessmann, Albert Vessmann. **Sindist:** Johann Kask, Frits Tidrikson. **Pinsast:** Vera Kurelauk, **Nuiast:** Karin Karro, **Võsult:** Magda Kilp. **Mäelt:** Rich. Kelder, Liana Reisengof. **Kärldlast:** Evald Kersen, **Auve-rest:** Ella Kuttis, **Viru Nigulast:** E. Krusbart. **Arest:** Salme Lusik, P. Lusik. Liisi Luster, **Sännast:** E. Lepp, A. Leis. **Elvast:** E. Uibopuu. **Türilt:** A. Lochmann, Ernst Lõhmus, M. Tambak, Alma Tõrv, M. Tõnu, **Palamuselt:** L. Lombach, **Auverest:** K. Lillebach. **V. Tännasilmast:** Arold Litter, **Rägaverest:** Emilie Lehova: **Põltsamaalt:** T. Männik, S. Soll. **Vahastust:** Rudolf Mironov. **Valgutalt:** Aug. Mäeloog. **Torist:** Miil. **Wändrast:** Leeni Paulus. **Tõstamaalt:** Agnes Pärn. **Amblast:** Helmut Paggi. **Abjast:** Julius Pidrik. **Kohilast:** Klara Pakk. **Häädemees-test:** Anny Puusaar. **Sondast:** Hilda Puurmann, Linda Petrov, **Kabalast:** Leo Rikken. **Kuresaarest:** A. Nellis. **Kuremäelt:** Ülo Rimpel. **V. Maarjast:** M. Tooming, O. Tooming. **Agerist:** M. Tsaan. **Hagudist:** Hilda Taumi. **L. Treikelder. Piritalt:** V. Adamson. **Nõmmelt:** V. Jackbet, Alma Seljama, R. Tiiskur, G. Veltberg. **Penujast:** Juhan Toom. **Tarvastust:** Karl Tutt. **Paluperast:** Lygia Tulff. **Paistust:** J. Rebane. **Pilistverest:** T. Sagar, Jaan Schönberg. **Kärust:** Elma Sagar. **Sompast:** R. Rikken. **Riiseperest:** Helmy Villenthal. **Varbolast:** O. Vahter. **Petserist:** Erich Mühlhach. **A. Valentin. Aserist:** T. Veigel. **Vihulast:** Asta Vitsut. **Imastust:** Hans Varik. **Teadmata kust:** Natalie Mikker, Rex. **Sauelt:** E. Sastok.

Neist võitsid loosimisel 1) A. H. Tamm-
saare „Tõde ja õigus“ — Scharlotte Veiss,
Tallinnast, Suur Karja (tä. 18; 2) 1 anne
Ed. Vilde kogutud teostest — Boris Läte,
Narvast, Joala tä. 20; 3) Aug. Gailit'i
„Vastu hommikut“ — A. Lochmann, Türilt.
„Romani“ talitus.

Täiendage oma raamatukogu
kõidetud „Romaani“ aastakäikudega:

Aastakäik	1922	ku- ja p. olnahkkõites	700.
"	1923	" "	900.
"	1924	" "	950.
"	1925	" "	950.
"	1926	" "	950.

„ROMAANI“ talitus. Tallinn, Müüriwahe t. 16

Rätsepaäri

MAX JOHANSON

(Peterburist).

Tallinn, Lühikejalj 6, kõnetr. 30-89.

Võtan tellimisi vastu
kõiksugu meeste-
rahvariiete peale.

Alaliselt suures väljavalikus mood-
sais mustreis kõige paremaid Ing-
lise riideid, voodreid ja siide.

Austusega

M. Johanson.

Leidsin! — Seal ta ongi!

„**MERCADO**“

Müüriwahe tänawal 16 Kõnetraat 31-06

Alati ladus peatelefonid, waljuhääldajad, wärsked
anoodi patareid. — Suur valik detektor- ja lampaparaate,
kristalle, poole ja kõik osad isehitamiseks.

Jalgrattad ja nende osad.

Kõige soodsam ostukoht. — Tulge ja weenduge!

Austusega omanik **Rudolf Krik.**

Kõik, kes huwitawat, põnewat ja tuumakat lugemis-
materjaali ihaldawad, leiawad seda rahwa-
likult toimetatud ajakirjas

== „ROMAAN“ ==